

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Rakennustekniikan koulutusohjelma

Mika Mustonen

PELASTUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN OUTOKUMMUN
OSUUSPANKKITALOON

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013



OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2013
Rakennustekniikan koulutusohjelma

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
013-2606800

Tekijä
Mika Mustonen

Nimeke
Pelastussuunnitelman laatiminen Outokummun osuuspankkitaloon

Toimeksiantaja
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Tiivistelmä

Työn tarkoituksena oli laatia lain vaatima pelastussuunnitelma Outokummun osuuspankkitaloon ja miettiä mahdollisia pelastussuunnitelman kehittämiskohtia. Työn toteutus tehtiin useammassa vaiheessa. Ensin suoritettiin katselmuskäynti kyseisessä kiinteistössä ja sen perusteella laadittiin tarjous. Pelastussuunnitelman laatiminen suoritettiin valmiiksi tehdyille pohjalle kiinteistöstä saatujen tietojen avulla. Työssä käytettiin apuna pelastuslaitoksen tietoja kiinteistöstä ja sen paloluokasta. Valmiista pelastussuunnitelmasta on poistettu tiettyjä kohtia ja tietoja kiinteistönedustajan pyynnöstä.

Tietojen kattava kerääminen kohteesta sekä sen riskeistä ja vaaratilanteista syntyi yhteistyössä kiinteistön työntekijöiden ja pelastuslaitoksen kanssa. Ihmisten positiivinen suhtautuminen oman työturvallisuuden parantamiseen ja pelastussuunnitelman laatimiseen vaikutti lopputulokseen. Pelastussuunnitelman kehittämisen osalta tarvitaan enemmän kohteita ja tietoa. Tällä tavalla saataisiin kattavammat lähtötiedot ja mahdollisesti erilaisia kiinteistöjä kyseistä aihetta varten. Muutamia pelastussuunnitelmassa olevia kehityskohteita tuli selkeästi esille ja niihin on esitetty joitakin parannusehdotuksia.

Työn tärkeimmät johtopäätökset ovat pelastussuunnitelman laatimiseen liittyvät erityispiirteet, kun mietitään erilaisia työyhteisöjä ja niissä toimivia ihmisiä. Yksi työn tärkeimmistä asioista on saattaa pelastussuunnitelma kattavasti kaikkien tietoon sekä saada ihmiset huolehtimaan itse omasta jokapäiväisestä työturvallisuudesta ja pelastussuunnitelman päivittämisestä.

Kieli
suomi

Sivuja18
Liitteet 1
Liitesivumäärä 48

Asiasanat
pelastussuunnitelmat, kiinteistöt, työyhteisöt, työturvallisuus



THESIS
May 2013
Degree Programme in Civil Engineering
Karjalankatu 3
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 2606800

Author(s)

Mika Mustonen

Title

Rescue plan for osuuspankki in Outokumpu

Commissioned by

North Karelia rescue department

Abstract

The purpose of this thesis was to draft a rescue plan for the building of Osuuspankki in Outokumpu as well as to consider potential ways to develop the plan. The thesis was executed in several stages. First, the real estate was reviewed, on the basis of which a quotation was compiled. The rescue plan was composed on a template based on the information received from the real estate. In addition, the information regarding the building and its fire ratings provided by the rescue department were utilized. Due to the real estate owner's request, certain information has been removed from this thesis.

Gathering information of the building, its risks and potential danger situations was executed in co-operation with the employees working the building as well as the rescue department. The employees' positive attitude towards improving their own safety influenced the result. Developing rescue plans in general requires even more information and targets. This way one could get more information to start with and potentially different types of buildings regarding the topic. A couple of ideas to develop the rescue plan came up and they are presented as suggestions to improve the plan.

The main conclusions are special features when considering different work places and people in them. One of the most important issues on this thesis is to inform all the users of the rescue plan and make them take care of their own every day safety and update the rescue plan.

Language
Finnish

Pages 18
Appendices 1
Pages of Appendices 48

Keywords

rescue plans, real estates, work communities, industrial safety

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Pelastussuunnitelma	6
	2.1 Pelastuslaki 15§	6
	2.2 Velvollisuus laatia pelastussuunnitelma.....	6
	2.3 Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 2 §	7
	2.4 Pelastussuunnitelman laadinnan lähtökohtia.....	8
3	Pelastussuunnitelman laadinnan kulku.....	9
	3.1 Työn aloittaminen ja alkutoimet.....	9
	3.2 Kiinteistöön tutustuminen ja työntekijöiden haastattelu.....	10
	3.3 Tietojen läpikäynti, kokoaminen ja pelastussuunnitelman laatiminen.....	11
	3.4 Pelastussuunnitelman tarkastuttaminen ja jalkauttaminen	12
4	Aineisto ja menetelmät	13
	4.1 Opinnäytetyön materiaali	13
	4.2 Työn menetelmät	13
5	Tulokset	14
	5.1 Työn tulokset	14
	5.2 Pelastussuunnitelman käyttöohje	14
6	Pohdinta.....	15
7	Lähteet.....	18

Liitteet

Liite 1	Pelastussuunnitelma ja sen liitteet
---------	-------------------------------------

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on käsitellä pelastussuunnitelman laatimista ja sen kehittämistä sekä kertoa pelastussuunnitelman lainsäädännöstä. Lopputyön aihe tuli mahdolliseksi, kun olin lopettelemassa työharjoitteluani Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella. Pelastuslaitoksen yhteydessä toimiva pelastusalan liiton toiminnanjohtaja Tero Kuittinen tiedusteli kiinnostustani laatia pelastussuunnitelma opinnäytetyössä olevaan kiinteistöön.

Syksyllä 2012 kävimme tutustumassa Outokummun osuuspankkitaloon ja teimme tarjouksen pelastussuunnitelman laatimisesta, jonka kiinteistöedustaja hyväksyi marraskuussa 2012. Työn suorittaminen tapahtui useassa eri vaiheessa. Ensimmäinen vaihe oli tiedon kerääminen, johon sisältyi kiinteistöä ja eri toimijoita varten laadittu kysymyslista. Seuraava vaihe sisälsi henkilökohtaisen käynnin, jossa tutustuin tarkemmin kyseessä olevaan kiinteistöön ja haastattelin kiinteistössä toimivien yritysten työntekijöitä sekä talo- ja huoltoyhtiön edustajaa. Työn eteneminen jatkui varsinaisen suunnitelman laatimisella kerättyjen tietojen pohjalta. Viimeinen vaihe sisälsi pelastussuunnitelman tarkastuttamisen sekä hyväksyttämisen, johon sisältyi sekä kiinteistön edustajan, että pelastusviranomaisen kommentit ja ehdotukset. Opinnäytetyössä kerrotaan tarkemmin varsinaisen työn kulusta sekä pyritään etsimään ja esittämään kehittämismahdollisuuksia pelastussuunnitelman laatimiseen ja sen ylläpitoon.

Työ valmistui kokonaisuudessaan maaliskuussa 2013, jolloin korjattu ja hyväksytty versio oli valmis ja toimitettu kiinteistöedustajalle. Varsinaiseen työhön kuuluu vielä pelastussuunnitelman esittely ja jalkauttaminen kiinteistössä työskenteleville ihmiselle ja sen ajankohdaksi sovittiin 29.5.2013. Varsinaisesta suunnitelmaosuudesta on poistettu joitakin kohtia kiinteistöedustajan pyynnöstä.

2 Pelastussuunnitelma

2.1 Pelastuslaki 15§

Pelastuslaki 15. § määrää, että

Rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat, on laadittava pelastussuunnitelma 14 §:ssä tarkoitettuista toimenpiteistä. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Rakennuksen haltijan tulee laatia rakennuksen pelastussuunnitelma kuitenkin aina yhteistyössä 18 §:ssä tarkoitetun hoitolaitoksen ja palvelu- ja tukiasumisen toiminnanharjoittajan kanssa. [1, § 15.]

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus

- 1) vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
- 2) rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
- 3) asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
- 4) mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kohteista, joihin on laadittava pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. [1, § 15.]

2.2 Velvollisuus laatia pelastussuunnitelma

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 1. § määrää, että pelastussuunnitelma on laadittava seuraaviin kohteisiin:

- 1) asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa;
- 2) pelastuslain 18§:ssä tarkoitettuihin kohteisiin;
- 3) kouluihin, oppilaitoksiin ja muihin vastaaviin opetuksessa käytettäviin tiloihin;

- 4) lastensuojelulaitoksiin ja koulukoteihin sekä päiväkoteihin, perhepäiväkoteihin ja muihin lasten ryhmämuotoisen hoidon järjestämisessä käytettäviin tiloihin lukuun ottamatta yksityisiä asuntoja;
 - 5) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitettuihin majoitusliikkeisiin sekä ulkoilulaissa (606/1973) tarkoitetuille leirintäalueille ja tilapäisille leirintäalueille;
 - 6) tiloihin, joita käytetään vähintään 20 henkilön tilapäiseen joukkomajoitukseen;
 - 7) kirkkoihin, kirjastoihin, urheilu- ja näyttelyhalleihin, teattereihin, liikenneasemille, messualueille, moottoriradoille, huvipuistoille sekä edellä mainittuja vastaaviin kokoontumispaikkoihin;
 - 8) kauppakeskuksiin ja vastaaviin tiloihin sekä yli 400 neliömetrin myymälöihin;
 - 9) yli 50 asiakaspaikan ravintoloihin ja vastaaviin tiloihin;
 - 10) yli 1500 neliömetrin teollisuus-, tuotanto- ja varistorakennuksiin;
 - 11) ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1§:n mukaisiin ympäristölupaa edellyttäviin eläinsuojiiin;
 - 12) kohteisiin, joissa vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 24§:ssä tarkoitetun ilmoituksen;
 - 13) kulttuuriomaisuuden suojelua koskevissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa kulttuuriomaisuudeksi määriteltyihin ja sitä sisältäviin rakennuksiin ja kohteisiin sekä muihin lakien ja asetusten nojalla kulttuuriomaisuutena suojeltuihin rakennuksiin ja kohteisiin;
 - 14) työpaikkatiloihin, joissa työntekijöiden ja samanaikaisesti paikalla olevien muiden ihmisten määrä on yleensä vähintään 50;
 - 15) yli 100 metriä pitkiin yleisessä käytössä oleviin tunneleihin.
- Jos samaa kohdetta varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan vastaavat asiat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa. [2, § 1.]

2.3 Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 2 §

Asetuksessa 407/2011 velvoitetaan huomioimaan seuraavia asioita:

Pelastuslain 15§:n 2 momentissa säädetyn sisältövaatimuksen lisäksi pelastussuunnitelmassa on tarpeen mukaan otettava huomioon myös kohteen tavanomaisesta poikkeava käyttö ja tilapäinen käyttötavan muutos. Pelastussuunnitelmassa on selvitettävä myös, miten pelastuslain 14§:n mukainen omatoiminen varautuminen toteutetaan poikkeusoloissa. Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen asukkaille ja työntekijöille sekä muille, joiden on osallistuttava pelastussuunnitelman toimeenpanoon. [3, § 2.]

2.4 Pelastussuunnitelman laadinnan lähtökohtia

Lain asettaman suunnitteluelvoitteen ajatuksena on varmistaa, että yrityksen tai laitoksen turvallisuutta ja riskienhallintaa parannetaan järjestelmällisesti. Pelastussuunnitelmasta ja sen laadinnasta saa parhaimman hyödyn, kun tavoitellaan aidosti yrityksen oman turvallisuustason parantamista eikä pelkästään ajatella lainsäätäjän pykälien noudattamista ja vaadittujen määräysten täyttämistä. Prosessi, jonka työyhteisö pelastussuunnitelmaa laatiessaan joutuu läpikäymään edesauttaa huomioimaan kaikki henkilö- ja paloturvallisuuteen liittyvät turvallisuusasiat. Järjestelmällinen asioiden läpikäynti auttaa huomaamaan sellaiset toimenpiteet, joita onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja pelastamiseen varautumiseksi tarvitaan. [4, s. 6.]

Toiminnan turvallisen ja mahdollisimman keskeytymättömän sujumisen varmistamiseksi on huomioitava turvallisuuden kaikki osa-alueet. Tällöin viranomaisvaatimusten määrittämät turvallisuusratkaisut ja toimintamallit ovat tarpeellisia. Säädöksiin ei voida eikä ole tarkoituksenmukaistakaan antaa niin kaikenkattavia määräyksiä, sillä jokainen yritys on erilainen. Kaikissa työyhteisöissä on erilaisia ihmisiä sekä erilainen yrityskulttuuri, näin ollen jokaisen yrityksen ja laitoksen on huomioitava erilaisia asioita omassa pelastussuunnitelmassaan. Pelastussuunnitelmaan kannattaa sisällyttää myös sellaisia asioita, joita viranomaismääräykset eivät suoranaisesti koske, mutta jotka ovat tärkeitä työyhteisön kokonaisturvallisuuden ja toiminnan kannalta. Kyseisistä kohdista esimerkkeinä voidaan mainita ainakin rikos- ja tietoturvallisuusasiat. Yrityksen varautuessa huolellisesti näihin tapauksiin voidaan parhaassa tapauksessa välttyä suuriltakin vahingoilta. [4, s.6.]

Pelastussuunnitelman myötä turvallisuuden sekä pelastautumisen hallinta ja ylläpito helpottuvat, kun kaikki asiaan liittyvä on huolellisesti koottu yhteen ja asiat on käyty henkilökunnan kanssa yhdessä lävitse. Toiminnan tehokkuus, laatu ja luotettavuus paranevat, koska yritys on varautunut yllättäviin vahinkoihin ja toiminnan katkoksiin. Vastuukysymykset turvallisuuden erilaisista osa-alueista selkiytyvät ja yrityksen johdon asema onnettomuustilanteissa paranee, kun lain edellyttämät velvoitteet ja yrityksen turvallisuusasiat ovat kunnossa.

[4,s.6-7]

3 Pelastussuunnitelman laadinnan kulku

3.1 Työn aloittaminen ja alkutoimet

Kyseisen työn lähtökohtana oli laatia kyseiselle yritykselle oma pelastussuunnitelma. Ajatuksena oli laatia kokonaan uusi pohja pelastussuunnitelmalle tai käyttää aikaisemmin laadittua mallikappaletta. Kyseisessä rakennuksessa toimii useampi yritys ja se on kooltaan 1030 neliömetriä. Yritysten toimialat poikkeavat toisistaan selkeästi, koska kiinteistössä toimii apteekki, kiinteistönvälitystoimisto, sanomalehti, asianajotoimisto sekä pankki. Pankilla oli valmiina oma pelastussuunnitelma, joka auttoi työn suorittamista. Pelastussuunnitelman laatimiseen valittiin pelastuslaitoksen laatima pohja ja sen liitteosat.

Työn aloittaminen käynnistettiin selvittämällä kiinteistön yleisiä tietoja. Tietojen hankinnassa käytettiin apuna pelastuslaitoksen kohdekorttitietoja, josta saatiin selville esimerkiksi kyseisen rakennuksen paloluokka, koko ja kiinteistöön suoritettavat palotarkastukset. Työn seuraava vaihe oli laatia kyselylomake kiinteistön kaikille yrityksille. Riskienhallintapäällikkö Jari Turunen ja pelastusalanliiton toiminnanjohtaja Tero Kuittinen opastivat tekemään alkukartoitusta varten kysymyksiä erilaisista yritysten toiminnoista. Kysymyskaavakkeeseen tuli kaikkiaan kymmenen erilaista kysymystä, jotka lähetettiin sähköpostilla eteenpäin. Kiinteistöistä saatujen tietojen analysointi ja kirjaaminen pelastussuunnitelman osaksi oli työn seuraava vaihe. Tämän jälkeen sovittiin kiinteistön edustaja kanssa käynti kyseiseen kohteeseen, jossa tarkoituksena oli suorittaa kattavampi selvitys kiinteistöistä. Työn suorittamista varten paikalle kutsuttiin kiinteistön huoltomies ja yrityksille ilmoitettiin, että kierroksen aikana työntekijöiltä tullaan kyselemään pelastussuunnitelmaan ja yleensäkin yrityksen turvallisuuteen liittyviä asioita. Tarkoituksena oli, että ihmiset miettivät valmiiksi erilaisia ongelmakohtia jotka liittyvät jokapäiväiseen työskentelyyn ja mahdollisiin huolenaiheisiin oman työturvallisuuden kannalta.

3.2 Kiinteistöön tutustuminen ja työntekijöiden haastattelu

Tutustumisen aloitettiin käymällä ensin jokaisessa yrityksessä sekä haastattelemalla samalla muutamia yrityksen työntekijöitä. Tässä vaiheessa merkattiin muistiin sammutuspeitteiden, sammuttimien sekä ensiapupisteiden paikat. Työntekijöiltä tuli runsaasti tietoa sekä useita mielenkiintoisia kysymyksiä koskien yleensäkin turvallisuutta ja mahdollista pelastautumista tulipalotilanteessa. Viimeistään tässä vaiheessa ajatus siitä, että tällaisen työn kattava ja onnistunut laatiminen ilman kiinteistössä työskentelevien ihmisten apua ja tietoja olisi käytännössä todella vaikeaa. Tietojen saanti pelkästään kyselylomakkeella tai itse kiertelemällä on puutteellista. Ihmisiltä on helpompaa saada tietoa, kun kanssakäynti tapahtuu kasvokkain ja tällaisessa tilanteessa tiedon saanti on huomattavasti nopeampaa sekä laajempaa. Ihmisten huomioidut ja heiltä saadut tiedot kirjoitettiin muistiin tulevaa kiinteistön riskikartoitusta varten.

Seuraava vaihe oli kiertää kiinteistö kokonaisuudessaan läpi ja perehtyä tarkemmin kyseisen kiinteistön tekniseen laitteistoon, joista esimerkkinä mainittakoon ilmastoinnin hätäkatkaisin ja poistumisteiden turva- ja merkkivalaistus. Tämän vaiheen suoritimme kyseisen kiinteistön huollosta ja ylläpidosta vastaavan talohuollon edustajan kanssa. Alkuun oli laadittu joitain kysymyksiä joihin tutustuttiin yhdessä. Kierros aloitettiin rakennuksen kellarikerroksesta, jossa huomio kiinnittyi vaikeakulkuisuuteen. Tottumattoman ihmisen kulkeminen kerroksessa hätätilanteen aikana ilman toimivia hätävalaisimia ja opasteita olisi todella vaikeaa. Kyseisen kiinteistön kohdalla turvalaistuksen huolto on säännöllistä ja ammattitaitoista. Valaisimien ja opasteiden paikat oli myös sijoitettu selkeästi, joten tällä tavalla poistuminen rakennuksesta on saatu toimivaksi vaikeakulkuisuudesta huolimatta. Kiinteistö käytiin kerroksittain läpi ja kirjattiin samalla muistiin erilaisia kohtia, jotka vaikuttavat pelastussuunnitelman ja riskikartoituksen laatimiseen. Ylempien kerrosten osalta poistumistiet ja rakennuksessa kulkeminen yleensäkin oli helpompaa ja selkeämpää. Kierroksen seuraava vaihe oli tutustua rakennuksen piha-alueeseen ja sen toimivuuteen. Tässä vaiheessa tarkastettiin mahdollisia riskejä, jotka liittyvät ulkoapäin tuleviin uhkiin. Tarkastimme roskakatosten sijainnin sekä piha-alueen toimivuuden mahdollisessa hätätilanteessa eli esimerkiksi paloauton toimimismahdollisuus tulipalotilanteessa. Tutkimme myös kiinteistön valaistuksen ja katunumeroinnin näkyvyyden. Piha-alue oli suunniteltu toimivaksi eli roskakatokset ovat riittävän kaukana päärakennuksesta sekä valaistuksen ja katumerkintöjen toimivuus

oli hyvä. Pelastustoiminnan edellytykset hätätilanteessa oli otettu piha-alueen osalta huomioon hyvin eli riittävä kulku rakennuksen ympärillä oli mahdollista. Viimeinen kohde tarkastuskierroksella oli kiinteistön väestönsuoja. Väestönsuoja sijaitsi toisella puolella katuakin kuin osuuspankkitalo. Tässä vaiheessa tarkastimme suojan varustuksen ja merkitsimme muistiin suojan hoitajan nimen ja puhelinnumeron. Väestönsuojan sijainti oli useimmille työntekijöille tuntematon, joka on tarkoitus käydä tarkemmin läpi perehdytysvaiheessa. Huoltoyhtiön edustajan kanssa suoritettu kierros oli hyödyllinen, koska vastaukset kaikkiin pelastussuunnitelman laatimista vaativiin kysymyksiin tuli esille. Huoltoyhtiön edustajan ammattitaito ja hänen suhtautumisensa kyseistä työtä kohtaan oli kiitettävää. Tiedot kiinteistössä olleista vahingoista ja vaaratilanteista auttoivat erittäin paljon riskikartoituksen laatimisessa. Kiinteistön turvallisuuden sekä toimivuuden kannalta huollosta vastaavien henkilöiden ammattitaidolla, motivaatiolla ja suhtautumisella omaan työhönsä on erittäin suuri merkitys myös muiden ihmisten turvallisuuteen.

Tämä työvaihe on tärkeää käydä huolellisesti lävitse pelastussuunnitelmaa laadittaessa. Tässä vaiheessa huomaa, kuinka tärkeää on tutustua ihmisiin henkilökohtaisesti ja kuinka yksilöllisiä jokainen kiinteistö ja työyhteisö ovat. Kattavan ja toimivan pelastussuunnitelman laatiminen vaatii useamman tahon järkevää ja mielekästä yhteistyötä. Työntekijöiden haastattelu ja heidän aktivoimisensa on tärkeää, koska näin saadaan ihmiset ajattelemaan itse omaa ja työyhteisön turvallisuutta. Viranomainen on tärkeä yhteistyökumppani, tiedonantaja ja neuvoja tarvittaessa. Pelastussuunnitelman laatiminen ei pitäisi koskaan perustua siihen ajatukseen, että laki määrää näin toimimaan.

3.3 Tietojen läpikäynti, kokoaminen ja pelastussuunnitelman laatiminen

Tietojen läpikäyntiä ja niiden analysointia edesauttoi huomattavasti onnistunut tutustumiskäynti sekä siihen liittyvät kyselyt ja haastattelut, jotka suoritettiin paikan päällä. Kiinteistöistä otetut pohjapiirroksot vietiin kopiolaitokselle käsiteltäväksi, jossa kuvat muutettiin sähköiseen pdf-muotoon. Kopiolaitos toimitti muunnetut kuvat sähköpostiin, josta ne liitettiin pelastussuunnitelman liiteosioon. Liitettäessä niitä pelastussuunnitelman osaksi kävi ilmi, että tässä vaiheessa esimerkiksi tietokoneella piirretyt yksinkertaisemmat pohjakuvat olisivat selkeämmät ja helpommin luettavat. Tämä vaatii tekijältä esimerkiksi autocad-ohjelman käyttöoikeutta ja jonkinlaista kyseisen ohjelman hallin-

taa. Pohjapiirroksen liittäminen selkeälle paikalle kiinteistön eri osiin helpottaa poistumista ja kiinteistön tuntemusta siellä käyville ulkopuolisille ihmisille.

Pelastussuunnitelman laatiminen tapahtui pelastuslaitoksen pohjalle, johon kirjattiin järjestyksessä vaaditut asiat. Kiinteistöstä laadittiin erillinen riskianalyysi, johon kirjattiin työntekijöiltä tulleet huolenaiheet ja ehdotukset. Analyysiin lisättiin lisäksi asiat, jotka tulivat esille huoltomiehen kanssa suoritetun kierroksenaika. Riskianalyysin laatiminen sisälsi erilaisia ratkaisuehdotuksia ongelmakohtiin ja kehotuksia erilaisten koulutusten järjestämiseen sekä laitteiston hankkimiseen.

Varsinaista pelastussuunnitelmaa laadittaessa kävi, että tämän vaiheen suorittaminen on myös erittäin havainnollistava ja tärkeä osa työtä. Tässä osassa työtä huomattiin vielä useita puutteita, joita oli jäänyt huomioimatta aikaisemmin. Kyseinen työvaihe kannattaa käydä erittäin huolellisesti läpi ja mahdollisuuksien mukaan lähettää jo tässä vaiheessa jonkinlainen raakaversio kommentoitavaksi kiinteistön edustajalle. Kyseisen työn kohdalla Outokummun osuuspankkitalon työntekijöiden ja kiinteistön hyvin hoidettujen järjestelyjen ansiosta työ valmistui yhdellä korjauskerralla.

3.4 Pelastussuunnitelman tarkastuttaminen ja jalkauttaminen

Viimeinen vaihe työstä oli perehtyä laadittuun suunnitelmaan yhdessä paikallisen pelastusviranomaisen kanssa. Tapaaminen sovittiin Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselle, jossa suunnitelma käytiin kokonaisuudessaan läpi. Viranomaisten kanssa suoritettu läpikäynti oli erittäin hyödyllinen. Tässä vaiheessa tuli vielä useita parannusehdotuksia pelastussuunnitelmaa sekä yleensäkin tulevaisuudessa suoritettavia töitä ajatellen. Viimeisenä korjattu ja viimeistely versio lähetettiin Outokumpuun kiinteistönedustajan tarkastettavaksi ja kommentoitavaksi. Kiinteistön edustaja oli muutamaa pientä korjattavaa kohtaa huomioon ottamatta tyytyväinen laadittuun suunnitelmaan.

Työhön kuuluu vielä pelastussuunnitelman esittely koko kiinteistön työntekijöille. Tähän työvaiheeseen sisältyy käynti Outokummussa, jossa suunnitelma käydään yhteisesti läpi ja muutama tärkeä kohta otetaan tarkempaan käsittelyyn. Viimeisenä pidetään alkusammutusharjoitus, johon kuuluu sammutuspeitteellä ja käsiammuttimella suoritettava sammuttaminen. Kyseinen työvaihe on tarkoitus tehdä huolellisesti ja perusteellisesti. Työntekijöiden kanssa yhdessä tapahtuva pelastussuunnitelman läpikäynti sekä

sammutusharjoitus ovat tehokkaampi kuin esimerkiksi sellainen vaihtoehto, jossa olisi laadittu pelkkä suunnitelma. Tällaisessa tapauksessa tutustuminen pelastussuunnitelmaan jäisi pahimmillaan jokaisen työntekijän omalle vastuulle, jolloin sen vaikutus ja teho olisi todennäköisesti huomattavasti heikompi.

Pelastussuunnitelman päivittäminen jatkossa tapahtuu yrityksen sisäisesti. Kiinteistössä toimivien yritysten sekä henkilöiden, jotka on merkitty pelastussuunnitelmaan vastuuhenkilöiksi huolehtivat tarpeellisista muutoksista ja niiden kirjaamisesta. Yritysten työntekijöillä on oma vastuunsa ilmoittaa havaitsemansa epäkohdat viipymättä, jotta niihin voidaan reagoida mahdollisimman nopeasti.

4 Aineisto ja menetelmät

4.1 Opinnäytetyön materiaali

Opinnäytetyön osalta materiaalina käytettiin Suomen pelastusalan keskusjärjestön 2008 julkaisemaa opasta, joka on suunnattu yritysten ja laitosten laatiman pelastussuunnitelman oppaaksi. Suurin osa materiaalista tuli Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen laatiman pelastussuunnitelman pohjan sekä sen liiteosien kautta.

Työssä hyödynnettiin myös pelastuslaitoksen kohdekorttijärjestelmää. Opinnäytetyötä varten perehdyttiin myös muutamiin aikaisemmin laadittuihin pelastussuunnitelmiin.

4.2 Työn menetelmät

Työ laadittiin pelastuslaitoksen laatimalle suunnitelmapohjalle. Kyseiseen työhön ja sen liiteosiin on lainattu materiaalia Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen nettisivuilta. Liiteaineiston sivut 1-9, 13–15 sekä 17–18 on muokattu osittain kyseisestä aineistosta. Sivut 10, osittain sivu 11 sekä 33–35 on kokonaan uutta materiaalia. Loput liiteaineiston sivut on lainattu kokonaan. Työssä käytettiin pohjapiirrosten muuttamisen osalta kopiolaitoksen palveluja kuvien muuntamiseksi pdf-muotoon.

5 Tulokset

5.1 Työn tulokset

Työn tuloksena saatiin laadittua lain vaatima pelastussuunnitelma Outokummun osuuspankkitaloon ja siinä sijaitseville yrityksille. Pelastussuunnitelma laadittiin palvelemaan kyseisiä yrityksiä ja niiden tarpeita. Pelastussuunnitelman laatimisella pyrittiin lisäämään ihmisten oma-aloitteisuutta ja kiinnostusta työ- ja paloturvallisuuteen. Työhön kuuluu suunnitelman esittelemine kiinteistön työntekijöille. Työssä syntyi myös joitakin parannusehdotuksia ja korjauskohtia tulevia pelastussuunnitelmia varten.

5.2 Pelastussuunnitelman käyttöohje

Pelastussuunnitelman tarkoitus on antaa tietoa ja toimintaohjeita erilaisia ongelmakohtia varten. Tässä osiossa käsitellään pelastussuunnitelman luettavuutta ja sen päivittämistä. Pelastussuunnitelman alussa on kiinteistön yleisiä tietoja, joita voidaan päivittää tarvittaessa. Yrityksen vakuutusyhtiön tai muun sellaisen muuttuessa kirjataan tapahtunut pelastussuunnitelmaan ja merkataan muutoksen tekijä ja päiväys ylös sille tarkoitettuun kohtaan. Tällä varmistetaan, että pelastussuunnitelma on ajan tasalla ja muutosten seuraaminen on helppoa. Pelastussuunnitelmassa on kohtia, joissa on esimerkiksi maininta tapaturma ja sairaskohtaus sekä sen perässä liite 3.[5,6] Tällaisissa kohdissa lukijan on mentävä kyseiselle liitesivulle, jossa on annettu erilaisia ohjeita ja neuvoja kyseessä olevan tilanteen varalle. Esimerkkitapauksessa liitteeseen on kirjattu yrityksen omia valmiuksia hätätapausten varalle sekä erilaisia yleisiä ohjeita. Pelastussuunnitelman ja sen liitteiden muokkaaminen ja päivittäminen on tarkoitus opettaa työntekijöille perehdyttämisvaiheessa. Jokainen yritys saa oman sähköisen version suunnitelmasta ja jokaisella kannattaa olla oma henkilö muutosten kirjaamista varten. Pelastussuunnitelmasta kootaan yksi paperinen versio, jota esimerkiksi kiinteistön yhdyshenkilö säilyttää. Pelastussuunnitelman tai sen liiteosien muuttuessa muutokset kirjataan sähköisiin versioihin ja muuttunut sivu tulostetaan ja liitetään vanhan sivun tilalla paperiseen versioon. Tällä tavalla pelastussuunnitelman päivittäminen on ajantasaista ja helppoa.

6 Pohdinta

Pelastussuunnitelmaa laatiessa on aina huomioitava, että jokainen työyhteisö on erilainen. Työntekijät ja yrityksissä toimivat ihmiset ovat yksilöitä ja toimivat kriisitilanteissa erilailla. Toimintamallien luominen ja esimerkiksi pelastussuunnitelman laatiminen on aina mitoitettava sen mukaan kuinka suuri tai minkälainen yrityksen kulttuuri sekä sen toimintahistoria on. Toisissa yrityksissä pelastussuunnitelma laatiminen onnistuu valmiiksi luoduille pohjille ja toisissa taas laatiminen kannattaa aloittaa käytännössä puhtaalta paperilta.

Yrityksen ja työntekijöiden tarpeiden kartoittaminen kannattaa aloittaa huolellisesti. Omassa työssäni huomasin, että yrityksissä työskenteleviltä ihmisiltä saa todella tärkeää tietoa esimerkiksi yrityksessä olevista riskeistä ja ongelmista. Kiertäessäni yrityksiä jouduin myös kohtaamaan erittäin hyviä kysymyksiä, jotka saivat myös itseni ajattelemaan joitakin asioita eri tavalla. Laadittaessa pelastussuunnitelmaa ja päivitettäessä yrityksen toimintamalleja on aina mietittävä onko järkevää laatia suunnitelmat sisäisesti vai palkataanko ulkopuolinen laatija. Omasta näkökulmastani tähän ei ole yksiselitteistä vastausta. Mielestäni kaikista kattavin ja toimivin malli saadaan, kun työhön osallistuu useampi henkilö ja asiat käydään seikkaperäisesti sekä huolella läpi. Ulkopuolinen tekijä ajattelee asioita todennäköisesti hieman erilailla kuin yrityksen sisäinen tekijä. Palkattaessa yrityksen ulkopuolinen laatija saadaan todennäköisesti sellaista tietoa ja näkemystä asioista, jota yrityksellä ei itsellään ole. Yhteistyönä toimittaessa ongelmakohtien ja puutteiden löytäminen on huomattavasti helpompaa ja tehokkaampaa.

Pelastussuunnitelmasta saatava hyöty olisi aina ajateltava eräänlaisena stressitestinä. Yrityksen toimintamallien ja turvallisuusasioiden läpikäynti parantaa huomattavasti ihmisten sekä yrityksen turvallisuutta. Tällä tavalla saadaan ihmiset ajattelemaan asioita enemmän ja toimimaan erilaisissa tilanteissa järkevästi. Yrityksessä voi sattua erilaisia vahinkoja, joissa saattaa syntyä mittaviakin vahinkoja. Esimerkiksi viallisten sähkölaitteiden käytöstä syttyvä tulipalo saattaa tuhota pahimmassa tapauksessa koko kiinteistön. Tällaisessa tapauksessa pelastussuunnitelman laatiminen ja sen tuoma toimintakulttuurin muutos voi joissain tapauksissa pelastaa koko yrityksen toiminnan.

Ihmisten ajatusmaailman ja toimintatapojen muuttaminen pelkän pelastussuunnitelman avulla ei todennäköisesti onnistu vaan tarvitaan yleensä henkilökohtaista opastamista. Tällaisissa tapauksissa ulkopuolisen henkilön antama ammattitaitoinen koulutus on tärkeää. Lisäksi yrityksen vastuuhenkilöiden antama opastus esimerkiksi uusien työntekijöiden kohdalla on ensiarvoisen tärkeää. Uuden työntekijän huolellinen kouluttaminen yrityksen toimintakulttuuriin ja turvallisuusasioihin kannattaa nähdä sijoituksena yrityksen tulevaisuuteen eikä pelkästään ajan ja rahan tuhlaamisena. Uusi työntekijä kokee itsensä todennäköisesti tärkeäksi ja tervetulleeksi yritykseen, kun hänet perehdytetään kunnolla erilaisiin asioihin. Työntekijöiden perehdyttäminen yleensäkin on viime vuosina parantunut mielestäni huomattavasti, mutta edelleen löytyy sellaisia yrityksiä ja ihmisiä joiden toimintakulttuurissa on parantamisen varaa. Huono toimintakulttuuri ja työilmapiiri saattavat pahimmassa tapauksessa lisätä työssä tapahtuvia onnettomuuksia sekä lisätä yrityksen menoja kasvavien sairauspoissaolojen kautta.

Oma mielipiteeni pelastussuunnitelmien laatimisesta on erittäin positiivinen. Laki määrää pelastussuunnitelman laatimisen tietyn kokosiin yrityksiin ja erilaisiin tapahtumiin. Näkisin, että pienempien yritysten kohdalla olisi myös syytä pysähtyä sekä pohtia mahdollisia riskejä ja turvallisuusasioita syvällisemmin vaikka laki ei näin määrääkään tekemään. Yrityksen kohdalle mahdollisesti sattuva tulipalo tai muunlainen vahinko voi lamauttaa yrityksen toiminnan kokonaan. Pelastussuunnitelma tai pienempien yritysten laatima jonkinlainen selvitys on helppo sekä halpa turvatoimi, kun se laaditaan kattavasti ja mahdollisimman huolellisesti.

Pelastussuunnitelman kehittämisen kannalta tärkeitä kohtia on saamieni tietojen ja omien kokemukseni perusteella alkuvaiheen huolellinen valmistelu. Työyhteisön erityispiirteet ja sen koko asettavat haasteita työn suorittamiseen. Laadittaessa pelastussuunnitelmaa suureen työyhteisöön tai työpaikkaan kannattaa aluksi tehdä jokaiselle yksikölle oma suunnitelma. Valmiit suunnitelmat kannattaa käydä yhdessä läpi ja tehdä niistä yhteinen pelastussuunnitelma. Tällä tavalla tulee huomioitua erilaiset työyhteisön riskitekijät paremmin. Valmiin pelastussuunnitelman esittely ja sen saattaminen työntekijöiden tietoon on erittäin tärkeä osa pelastussuunnitelmaa ja sen kehittämistä. Todennäköisesti tämä vaihe toteutetaan osassa yrityksissä erittäin hyvin ja osassa taas sen jäädessä vähemmälle huomiolle. Laaditun pelastussuunnitelman ylläpito ja sen päivittäminen kannattaa valtuuttaa koko työyhteisölle, koska näin ihmiset saadaan mukaan päivittä-

seen työturvallisuuden parantamiseen. Työntekijät tuntevat itsensä tarpeelliseksi ja tärkeiksi työyhteisön jäseniksi, kun heidän huolensa ja mielipiteensä otetaan huomioon. Mielestäni erilaisten vaaratilanteiden ja onnettomuuksien tarkka kirjaaminen ja niiden läpikäynti koko työyhteisön kesken parantaa myös huomattavasti työturvallisuutta. Tärkein asia on muistaa se, että laki luo tietyt raamit pelastussuunnitelman laadinnalle, mutta vastuu turvallisuudesta ja pelastussuunnitelman hyödyllisyydestä on jokaisella työyhteisön jäsenellä.

7 Lähteet

- 1 Pelastuslaki 379/2011.
- 2 Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 1§.
- 3 Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 2§.
- 4 Marjatta Virtanen ja Kristian Nivala. Pelastussuunnitelma opas yrityksille ja laitoksille. Suomen pelastusalan keskusjärjestö. 2008.
- 5 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. Yrityksen ja laitoksen pelastussuunnitelman pohja. 2012.<http://www.jns.fi/Resource.phx/sivut/sivut-pkpelastuslaitos/lomakkeet/lomakkeet.htx> [2.5.2013.]
- 6 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, 2012 yrityksen ja laitoksen pelastussuunnitelman liitteet. 2012.<http://www.jns.fi/Resource.phx/sivut/sivut-pkpelastuslaitos/lomakkeet/lomakkeet.htx> [2.5.2013.]

PELASTUSSUUNNITELMA

Kaupunki / kunta:

Outokumpu

yrityksen/laitoksen nimi:

Outokummun osuuspankkitalo

Osoite:

Koulukatu 2 83500 Outokumpu

Vastuuhenkilö(t) on vahvistanut: pvm ja allekirjoitus:

Pelastussuunnitelman päivitykset

nimi: _____ pvm: _____

nimi: _____ pvm: _____

nimi: _____ pvm: _____

nimi: _____ pvm: _____

nimi: _____ pvm: _____

Velvollisuus omatoimiseen varautumiseen ja /pelastussuunnitelman laatimiseen perustuu pelastuslakiin (379/2011 14§ ja 15§) ja Valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011 1§ ja 2§).

Tietoa pelastussuunnitelmasta liite 1

Suunnitelma toimitettu paikalliselle pelastusviranomaiselle pvm.

Lähteet: Liitteen aineisto muokattu seuraavista lähdeaineistoista: Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, 2012 yrityksen ja laitoksen pelastussuunnitelman pohja. <http://www.jns.fi/Resource.phx/sivut/sivut-pkpelastuslaitos/lomakkeet/lomakkeet.htx> [2.5.2013.] ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, 2012 yrityksen ja laitoksen pelastussuunnitelman liitteet. <http://www.jns.fi/Resource.phx/sivut/sivut-pkpelastuslaitos/lomakkeet/lomakkeet.htx>

1. KOHTEEN YLEISTIEDOT

Yrityksen nimi: Op-kiinteistökeskus, Outokummun apteekki, Outokummun seutu, asianajotoimisto Aki Pietarinen, (pankilla oma suunnitelma)

Yrityksen osoite: Koulukatu 2 83500 Outokumpu

Yrityksen toimiala:

Toimitilojen koko (kerros m2) 1030 m2

Yleiskuvaus rakennuksesta:

Paloluokka: P1 Kyseessä on paikalla tehty tiiliverhoiltu betonirunkoinen rakennus

Rakennuksen kerrosluku: 2

Toimintavalmiusaika

(n.1min/km) Sairaankuljetus: 5min pelastusyksiköt: 5min

Vakuutusyhtiö: Op-kiinteistökeskus: Op-pohjola, Outokummun sanomat: Fennia

Apteekki: Op-pohjola

Henkilömäärä: 36 Henkilöitä enintään päivällä: n.70 henkilöä

Henkilöitä enintään illalla: 2-4 henkilöä

2. KESKEISET RISKIT YRITYKSEN KANNALTA

riski ja toimenpide sen ehkäisemiseksi voi löytyä myös kohdista 3.1 – 3.7)

katso liiteosa sivut 1-3

2.1. Tapaturma tai sairauskohtaus

Todennäköiset riskit ja varautuminen niihin: liite 3(löytyy yleistä tietoa)

Lisäksi liiteosa sivut 1-3

2.2 Tulipalo

Työpaikan paloturvallisuus liite 4, sähkölaitteiden kunto liite 5, Tulitöiden valvontasuunnitelma, osat 1 ja 2 liite 6

Todennäköiset riskit ja varautuminen niihin:

katso liiteosa sivut 1-3

2.3. Vaaraa aiheuttavat kemikaalit

Vaarallisten aineiden aiheuttamat riskitekijät ja varautuminen niihin.

Kiinteistön alueella tai sen lähialueella ei huomattavia riskitekijöitä (apteekissa vähäinen määrä palavia/kemiallisia aineita erillisessä säilytyskaapissa).

Yrityksen vaarallisten aineiden määrät ja sijoituspaikat

Apteekin tiloissa (pohjakerroksessa) omassa säilytyskaapissa vähäinen määrä.

2.4. Palovaarallisten aineiden säilytys liite 7

ei erillistä varastoa

2.5. Säteily- tai kaasuvaara

Ohjeita säteily- ja kaasuvaaratilanteen varalle

Väestön varoittamiseen käytettävät äänimerkit. liite 8

Väestöhälyttimet koestetaan kuukauden 1. maanantaina klo 12.00. Kuuluvuus kohtalainen hälyttimen ääni kuuluu ikkunoiden ollessa auki.

2.6. Toiminta rikoksen sattuessa (pommiuhka) liite 9

2.7. Rikosten ehkäisy, kuluvalvonta, vartiointi liite 10

2.8. Tietojenkäsittelyn riskit ja turvatoimet liite 11

3. RAKENTEELLINEN TURVALLISUUS

liite 12

Seuraavat asiat* merkataan liitteeksi tehtävään asemapiirustukseen/pohjapiirustukseen. liite 13
(asemapiirustusmalli)

Uloskäytävät*

Uloskäytävillä ei saa säilyttää mitään tavaraa. Uloskäytävät on pidettävä kulkukelpoisena ja esteettöminä. Ulos johtavien käytävien ja varateiden ovet on saatava sisäpuolelta auki ilman avainta aina, kun siellä on ihmisiä.

Ilmanvaihdon pysäytys*

Ilmanvaihdon pysäytyskatkaisin sijaitsee pankkisalin sähkökaapin yläpuolella(1.kerros). Ilmanvaihto on pyrittävä pysäyttämään mahdollisuuksien mukaan tulipalotilanteessa sekä muissa esimerkiksi ulkoapäin tulevissa vaaratilanteissa.

Sähköpääkytkin*

Sähköpääkytkin sijaitsee kellarikerroksessa rappusten viereisessä huoneessa (sähköpääkeskus)

Varavoimalaitteet*

Rakennuksessa ei ole varavoimalaitteita

Hissit*

Rakennuksessa ei ole hissiä

Vesi- ja viemärlaitteet*

Vesisulku sijaitsee Hovilankatu Oy:n puolella (Kummunkatu 5 asuin/liikekiinteistö) kellarikerroksessa, Ei erillistä viemärisulkua

Turva- ja merkkivalaistus*

Keskuksen sijainti: Sähköpääkeskuksessa (sama paikka kuin sähköpääkytkin)

Vastaava hoitaja: Vesa Mutanen (Monipalvelu Mutanen) 050 5

Testataan 4 kertaa vuodessa

Väestönsuoja *esitetään liitteenä olevissa pohjapiirustuksissa
Väestönsuojan koko ja henkilömäärä: 67,5m²/112 suojapaikkaa
Väestönsuojan hoitaja: Seija Kinnunen

Väestönsuoja sijaitsee eri rakennuksessa (Koulukatu 3) kadun toisella puolella olevan kerrostalon pohjakerroksessa.

4. HÄLYTYS- JA SAMMUTUSJÄRJESTELY

Hätäilmoituksen teko liite 14

Toimintaohje henkilökunnalle, jos vahinko kuitenkin sattuu... liite 15

4.1. Sisäiset hälytykset

Henkilökunta on kuuloetäisyydellä toisistaan eli ei erillistä hälytysjärjestelmää

4.2. Savunpoisto

Savunpoistoluukkujen sijainti*

Rakennuksessa ei ole erillisiä savunpoistoluukkuja

Savunpoisto hoidettava palokunnan laitteilla

4.3. Alkusammutuskalusto ja käsisammuttimet

Pikapalopostit/palopostit*

Huolehditaan, että merkkikilvet ovat paikoillaan ja näkyvät hyvin ympäristöön

Pidetään edustat vapaana

Toimintakunnon, tiiveyden tarkastus ja koestus vähintään 1 vuodessa

Koestuksista pidetään päiväkirjaa: viimeksi testattu 11.2011

Vastuuhenkilö: Okun sammutinhuolto 013-555816

Käsisammuttimet*

Huolehditaan, että merkkikilvet ovat paikoillaan ja näkyvät hyvin ympäristöön

Pidetään edustat vapaana

Käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta vastaa käsisammutinliike.

Tarkastukset ja huollot suorittavat: Okun sammutinhuolto 013-555816

viimeisin tarkastus tehty 21.11.2011

* esitetään myös liitteenä olevissa pohjapiirustuksissa

5. TURVALLISUUSORGANISAATIO

Suojelun valmisteluun kuuluvia käytännön tehtäviä hoitamaan on nimettävä turvallisuuspäällikkö ja apulaisturvallisuuspäällikkö, joiden on oltava sekä asemansa puolesta että muutoin tehtävään sopivia.

Turvallisuuspäällikön nimi, puhelin työ, puhelin koti

Sirja Antikainen

Apulaisturvallisuuspäällikön nimi, puhelin työ, puhelin koti

Eero Eskelinen

Osastojen ja / tai alueiden turvallisuusvalvojat ja heidän varamiehensä

Alue 1, turvallisuusvalvoja Sirja Antikainen (Op-kiinteistökeskus)

Alue 2, turvallisuusvalvoja: Kimmo Timonen (Outokummun sanomat)

Alue 3, turvallisuusvalvoja: Pekka Kaukonen (apteekki)

Turvallisuusryhmän tehtävät: liite 17

Ennalta ehkäisevä palontorjunta ja kiinteistön hoidon vastuuhenkilöt

Palontorjuntaan on varauduttu seuraavalla tavalla: kiinteistössä useammalla henkilöllä alkusammutustaidot sekä työpaikan yleinen siisteys on hyvällä tasolla (poistumistiet kunnossa ja vapaina, ei palavaa materiaalia rakennuksen välittömässä läheisyydessä, alkusammutuskalusto riittävä ja huollettu, sähkölaitteet kunnossa, palo-ovet pidetään suljettuina), turvavalaistuksen testaus ja huolto säännöllistä

Kiinteistön hoidosta vastaa Monipalvelu Mutanen, Vesa Mutanen

5.1. Turvallisuusmateriaali liite 18

Turvallisuuskalusto ja – välineistö, sekä puuttuvan materiaalin hankintasuunnitelma

Materiaalin sijoituspaikka:

pohjakerros, pukuhuone

Materiaalin hoitaja:

Sirja Antikainen / op-kiinteistökeskus

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSTILANTEISSA

6.1. Sisälle suojautuminen liite 19

6.2. Vaarasta varoittaminen liite 20

6.3. Toimintaohjeet kaasu- ja säteilyvaaratilanteissa liite 21

6.4. Muut toimintaohjeet, kaavio elvytyksestä liite 22

Yrityksen henkilökunta on perehdytettävä turvallisuusjärjestelmään siten, että

- jokainen osaa tehdä tilanteen mukaisen hätäilmoituksen
- tietää alkusammuttimen sijainnin ja osaa käyttää niitä
- tuntee rakennuksen kaikki poistumistiet
- tuntee muut rakennuksen turvallisuusjärjestelyt ja niiden edellyttämät toimenpiteet
- tuntee vastuunsa huolehtia ihmisistä ja heidän poistumisestaan tulipalon sattuessa
- tietää miten toimitaan säteilyonnettomuuden tai kaasunnettomuuden sattuessa
- yrityksen suojelejohtajat ja koko organisaatio tuntee hyvin tehtävänsä, jotka tähtäävät sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn että rajoittamiseen

6.5. Turvallisuuskoulutus Koulutuksesta vastaava henkilö: liite 23

Turvallisuustoimeen liittyvä koulutus toteutetaan;

1. kertaa vuodessa 2. kertaa vuodessa

1. kertaa kuukaudessa

Edellä mainitut vaihtoehdot ovat esimerkkejä.

Yrityksen turvallisuuskoulutuksen toteutus

päiväys

kouluttaja

6.6. Pelastussuunnitelman tarkastaminen ja jakelu

Suunnitelma saatetaan koko henkilökunnan tietoon ja sen yhteydessä suoritetaan alkusammutusharjoitus, johon kaikkien yritysten työntekijät osallistuvat. Vastuuhenkilöiden on tunnettava tehtävänsä ja vastuunsa suunnitelmassa mainituissa tilanteissa.

Palotarkastusten yhteydessä pelastusviranomaisen käy lävitse suunnitelman ja siihen liittyvän koulutussuunnitelman toteutumisen.

Suunnitelma tulee tarkistaa vuosittain ja tapahtuneet muutokset kirjata kaikkiin kappaleisiin.

7. LIITTYMINEN PELASTUSTOIMEEN JA VÄESTÖNSUOJELUUN

<http://www.pkpelastuslaitos.fi/yhteystiedot>

7.1 Yhteystietoja:

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Noljakantie 4 80140 JOENSUU

013-267 7111

mailto:info@pkpelastuslaitos.fi

etunimi.sukunimi@pkpelastuslaitos.fi

Paikallisen paloaseman osoite ja yhteystiedot:

Outokummun paloasema, Työmiehenkatu 14, Outokumpu

Palomestari Tapio Aaltonen puh:040 5239892

Palotarkastuksen neuvontapuhelin: (013) 267 5999 (arkisin klo 8-16)

Väestönsuojeluasiat, henkilön nimi ja puhelin:

Valmiuspäällikkö Markus Viitaniemi 050 511 8342

Valmiussuunnittelija Pasi Markkanen 0500 279 127

Turvallisuuskoulutus, henkilön nimi ja puhelin:

Pohjois-Karjalan Pelastusalanliitto ry

Toiminnanjohtaja Tero Kuittinen 0400 578 834

Toimistos sihteeri Arja Saarelainen 040 480 4966

etunimi.sukunimi@spek.fi

Yrityksen mahdollisia riskejä sekä paloturvallisuus ja ensiapuvalmiudet hätätilanteessa

Mahdollisia riskejä yrityksissä:

- mahdollinen sähkölaitteen palo
- vesi- ja viemäri vahinko
- ilkivalta tai mahdollinen murto- tai varkausyritys
- palavista ja kemiallisista aineista syntyvät riskit
- mahdollinen tuhopoltto

Toimenpiteitä riskien pienentämiseksi:

- Sähkölaitteiden kunnan tarkistaminen säännöllisesti (johtojen/pistorasioiden kunto)
- rikkoutuneiden laitteiden ja johtojen käyttö ehdottomasti kielletty. Rikkoutuneiden laitteiden huolto ammattilaisella. Mahdollisesti johtojen irrottaminen pistorasiasta, kun laitteita ei käytetä.
- vesi- tai viemäri vahingon sattuessa veden katkaisu mahdollisimman nopeasti joko itse tai huoltomiehen toimesta. Mahdollisista vahinkohavainnoista tai esimerkiksi vuotavista hanoista ilmoitettava välittömästi huoltomiehelle.

- Yrityksissä on varauduttu mahdollisiin ilkivalta-, murto- tai varkaustapauksiin kameravalvonnalla sekä ikkunoihin on lisätty kiinniolon ajaksi laskettavat suojasäleiköt. Turvallisuutta lisää myös useamman työntekijän paikallaolo työaikana. Lisäksi tiloista on mahdollisuus poistua useampaa reittiä pitkin.
- palavia ja kemiallisia aineita vähäinen määrä ja säilytyspaikkana toimii erillinen kaappi, joten riski on vähäinen (henkilökunta tottunut käsittelemään edellä mainittuja aineita).
- Tuhopoltto on vakavasti otettava riski. Seuraavat toimenpiteet vähentävät riskiä oleellisesti: Muistetaan lukita ovet kiinniolon ajaksi, ei säilytetä palavaa materiaalia rakennuksen läheisyydessä, roska-astioiden materiaalivalinta (metalli) ja lukitseminen, jos mahdollista. Henkilökunnan valppaus ja toimintakyky mahdollisen tositilanteen varalta (alkusammutus -ja ensiaputaidot).

- Henkilökunnalle kannattaa järjestää alkusammutuskoulutus- ja turvallisuuskoulutusta. Ensiapukurssien uusiminen ja lisääminen on suositeltavaa.

***Yhteenvedo koko kiinteistöstä:**

Kokonaisuutena kiinteistön turvallisuus-, ensiapu- ja alkusammutusvalmiudet ovat hyvät. Tilat ovat siistit ja selkeät. Poistumistiet, sammuttimien ja ensiapukaappien paikat on merkitty selkeästi. Talon kiinteistöhuolto on ammattitaitoista ja tilojen tuntemus sekä erilaiset laitteiden toimintatavat ja sijainnit (esim. vesisulut ja ilmastoinnin hätä-seispainike) on hyvin tiedossa. Henkilökunnan osalta jonkun verran parannettavaa esim. väestönsuojan ja eri sulkujen sijaintien suhteen.

***Parannusehdotuksia:**

Henkilökunnalle kannattaa järjestää säännöllisesti alkusammutus- ja poistumisharjoituksia. Kaikkien työntekijöiden pitää tietää seuraavien toimintojen ja paikkojen sijainti: oman työpaikan alkusammutuskalusto, ilmastoinnin hätäseis, kiinteistön kaikki poistumistiet, väestösuoja, kokoontumispaikka sekä mahdollisesti muiden tilojen alkusammutuskalusto sekä pikapaloposti.

TIETOA PELASTUSSUUNNITELMASTA

Yrityksen ja laitoksen on tehtävä lakisääteinen pelastussuunnitelma, jos työntekijöitä ja samanaikaisesti paikalla olevia muita henkilöitä on yleensä vähintään 30.

Suunnitelmassa esitetään ihmisten ja omaisuuden suojaamiseksi sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tarpeelliset toimenpiteet. Tämän lisäksi yritykseen on nimettävä turvallisuushenkilöstö, hankittava turvallisuusmateriaali sekä henkilökunnalle on järjestettävä turvallisuusjärjestelyistä.

PELASTUSSUUNNITELMA

Pyri käsittelemään suunnitelmassa kaikki yrityksen tarvitsemat turvallisuusjärjestelyt. Suunnitelman laajuus ja eri turvallisuusasioiden tärkeys määräytyvät yrityksesi koon ja toimialan mukaan. Selvitä esimerkiksi palotarkastajan tai vakuutusyhtiön kanssa kuinka laaja suunnitelma on tarpeen. Tärkeintä on, että henkilö- ja paloturvallisuudesta huolehditaan pienimmissäkin yrityksissä. Yrityksen johto vastaa suunnitelman laatimisesta, hyväksyy sen ja järjestää taloudelliset edellytykset suunnitelmaan kirjatuille suojajärjestelyille.

Ota oppia yrityksessä sattuneista vaaratilanteista ja pienistäkin vahingoista.

Selvitä niiden syyt ja poista ne, mikäli mahdollista. Liitä suunnitelmaan työsuojelelun toimintaohjelma ja mahdollinen erillinen palo- ja pelastussuunnitelma.

Suunnitelman jäsentelynä voit käyttää liitteessä esitettyä sisällysluetteloa.

Samassa rakennuksessa voi olla useampia suunnitelman tekemiseen velvoitettuja yrityksiä tai rakennus voi olla pääasiassa asuinkäytössä. Kyseisessä tilanteessa on tarkoituksenmukaista laatia yhteinen pelastussuunnitelma.

Esitä pelastussuunnitelmassa

- Mitä kaikkea yrityksessä voi sattua ja mitä siitä seuraa
- Mitä on tehty vahinkojen välttämiseksi tai niiden seurausten lieventämiseksi
- Mitkä ovat toimintaohjeet, jos vahinko kuitenkin sattuu
- Turvallisuushenkilöstö, turvallisuusmateriaali ja henkilökunnan koulutus

Lisätietoa pelastussuunnitelman laadinnasta saat soittamalla palotarkastuksen neuvontapuhelimeen (arkisin klo 8.00 - 16.00) 013 267 5999.

SELVITÄ, MITÄ ON TAPAHTUNUT

- Onko potilas kaatunut, pyörtnytnyt, kouristellut?
- Onko silminnäkijöitä?

Jaa seuraavat tehtävät, jos auttajia on enemmän.

TARKISTA POTILAAN TILA

- Tarkista onko potilas heräteltävissä puhuttelemalla tai ravistamalla?

TARKISTA HENGITYS

- Jos potilas ei herää, tarkista hengitys asettamalla kämmenselkä potilaan suun eteen ja koeta tuntuuko ilmavirtausta.
- Potilaan kasvojen sinerrys on merkki hengityksen estymisestä tai loppumisesta.

SIIRRÄ POTILAS OIKEAAN ASENTOON

- Käännä tajuton potilas kylkiasentoon.
- Ojenna päätä taakse, jotta hengitys pääsee kulkemaan esteettä.

TEE HÄTÄILMOITUS

Heti kun olet selvittänyt potilaan tilan ja havainnut, että kyseessä on hätätilanne, soita numeroon 112 ja kerro:

- mitä on tapahtunut
- mitä potilas valittaa
- mitä hän juuri sillä hetkellä tekee

TARKKAILE POTILASTA

- Älä jätä sairauskohtauksen saanutta yksin.
- Jos havaitset potilaan tilassa muutoksia ennen pelastuslaitoksen yksikön saapumista, soita uudelleen numeroon 112.

OPASTA

- Järjestä auttajille opastus ja esteetön kulku potilaan luokse.

KERRO AUTTAJILLE

- Mitä on tapahtunut
- Miten potilaan tila on kehittynyt
- Millaista ensiapua potilaalle on annettu

TARKISTA TYÖPAIKAN PALOTURVALLISUUS

Poistumisreitit esteettömät

Poistumisreittien ovista pääsee ulos helposti ja ilman avainta

Poistumistiet merkitty näkyvästi

- Merkki- ja turvavalaistus toimii
- Kokoontumispaikka määrätty
- Sisäinen hälytysjärjestelmä kunnossa(ei ole)
- Paloilmoitin- tai sprinklerilaitteiston kokeilu tehdään säännöllisesti(ei ole)
- Poistumisharjoituksia järjestetään
- Alkusammutuskalusto hankittu ja toimintakuntoinen
- Sammuttimien sijainti merkitty näkyvästi
- Sammuttimet helposti käyttöönotettavissa
- Alkusammutuksia järjestetään henkilökunnalle
- Palo-ovet pidetään suljettuina tai niissä automaattinen suljinlaite
- Palo-ovet merkitty sulkemisesta muistuttavalla tarralla
- Palo-osastoinnit ehjät ja läpiviennit tukittu tiiviisti
- Hyvä yleinen siisteys ja järjestys
- Savu- ja ilmanvaihtohormit nuohotaan säännöllisesti
- Jäteastiat metalliset ja kannelliset
- Jäteastiat tyhjennetään päivittäin
- Palavat nesteet ja nestekaasu säilytetään määräysten mukaisesti

- Rakennusten osoitmerkinnät näkyvät myös pimeällä
- Pihajärjestelyt mahdollistavat palokunnan toiminnan
- Palava tavara poistetaan rakennuksen ulkoseinustoilta
- Tulitöiden turvallisuus huomioidaan

TARKISTA SÄHKÖLAITTEIDEN KUNTO

- Sähkön määräaikaistarkastukset on tehty. (lisätietoja Tukes)
- Jatkojohtoja ei liitetä peräkkäin, ei viedä oven raosta eikä ajoreitiltä, eikä käytetä jatkuvasti (asennuta kiinteä pistorasia)
- Valaisimet, suojakuvut ja -häkit ehjiä (esimerkiksi vilkkuvat ja päistään hehkuvat loistelamput vaihdettava), suojakuvut paikoillaan, ei liian suuritehoisia hehkulamppuja, valaisimia ei peitetä, eikä liian lähellä olevaa syttyvää materiaalia)
- Sähkölaitteet sopivia kyseisiin tiloihin (esim. ulkoalueet ja kosteus, ATEX)
- Sähkökeskustilat siistit, ovet kiinni ja edustat vapaa
- Sähköpiirustukset ja -kaaviot tallessa
- Lämmittimiä ja tuulettimia ei peitetä

Velvoittavuus

Tulitöitä tehtäessä on noudatettava suojeluohjeita "Tulityöt" ja "Katto- ja vedeneristystöiden tulityöt".

Määritelmät

Tulitöitä ovat työt, joissa esiintyy tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä, ja joista aiheutuu palovaaraa. Tulitöitä ovat muun muassa kaasuihitys, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Katto- ja vedeneristystöissä tulitöitä ovat muun muassa eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen ja bitumikermieristysten kiinnitystyöt kuumentamalla.

Valvontasuunnitelman tarkoitus ja laadinta

Suojeluohjeet edellyttävät tulitöiden valvontasuunnitelmaa. Valvontasuunnitelma on yrityksen ohje tulitöiden turvatoimista. Valvontasuunnitelma on yleensä pysyvä. Valvontasuunnitelmassa nimetään vastuuhenkilöt alla mainittuihin tehtäviin.

YRITYS/ OSASTO/ALUE TILAAJA				
TULITYÖ LUVAN MYÖNTÄMISEEN OIKEUTETUT		Nimi	Tehtävä	Osasto
TULITYÖ VARTIOINNISTA VASTAAVAT		Nimi	Tehtävä	Osasto
Työ- aikana				
Työajan jälkeen				
TULITYÖPAIKAN ALKUSAMMUTUS KALUSTOSTA VASTAAVAT		Nimi	Tehtävä	Osasto
TYÖVÄLINEIDEN TARKASTUKSESTA VASTAAVAT		Nimi	Tehtävä	Osasto
TYÖMAAJÄRJESTYKSESTÄ VASTAAVAT		Nimi	Tehtävä	Osasto

TÄMÄ SUUNNITELMA EI KORVAA TULITYÖLUPAA EIKÄ KATTO- JA VEDENERISTYSTÖIDEN TYÖLUPAA, JOSSA MÄÄRITELLÄÄN TARKEMMIN TULITYÖKOHTAISET SUOJELUTOIMENPITEET.

TULITÖIDEN TEKEMINEN **TILAPÄISELLÄ TYÖPAIKALLA** EDELLYTTÄÄ AINA KIRJALLISTA TULITYÖLUPAA!

TULITÖIDEN VALVONTASUUNNITELMA, Osa 2

1. Velvoittavuus

Tulitöitä tehtäessä on noudatettava vakuutusyhtiöiden suojeleuhjeita "Tulityöt" ja "Katto- ja vedeneristystöiden tulityöt".

2. Määritelmät

Tulitöitä ovat työt, joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä, ja joista aiheutuu palovaaraa. Tulitöitä ovat muun muassa kaari- ja kaasuhitsaus, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Katto- ja vedeneristystyössä tulitöitä ovat muun muassa eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja kermieristysten kiinnitystyöt kuumentamalla.

3. Vakituiset työpaikat

Vakituinen tulityöpaikka on: Ei ole

Vakituisen tulityöpaikan kunnosta vastaa: -

Vakituisella tulityöpaikalla saa tulitöitä tehdä aina tarvittaessa. Rakennusten kunnossapitoon liittyvät tulityöt on näissäkin tiloissa kuitenkin tehtävä kuten tilapäiset tulityöt. Kaikki muut tilat ja alueet ovat tilapäisiä tulityöpaikkoja.

4. Tulityöt tilapäisillä tulityöpaikoilla

Tulitöitä tilapäisillä tulityöpaikoilla saa tehdä vain silloin, kun työtä ei voi tehdä vakituisella tulityöpaikalla. Ennen tulityön tekemistä on harkittava vaihtoehtoisten työmenetelmien käyttöä.

4.1 Tulityökortti

Tulityötä tekeillä on oltava voimassa oleva tulityökortti. Tulityöluvan antaja varmistaa asian ulkopuolisilta urakoitsijoilta (tulityöntekijöiden on näytettävä tulityökortti ja henkilöllisyystodistus).

Yrityksen huoltomiehistä tulityökortin ovat suorittaneet:

4.2 Tulityöluva

Tilapäisellä tulityöpaikalla tehtävä tulityö edellyttää aina kirjallista työ lupaa. Tulityöluva on laadittava aina ennen työn aloittamista.

Tulityöluvan saa antaa: Sirja Antikainen/op-kiinteistökeskus

Tulityölupakaavakkeena käytetään vakuutusyhtiön painamaa kaavaketta tai vastaavaa.

4.3 Palovartiointi

Tilapäisellä tulityöpaikalla edellytettävä työnaikainen palovartiointi toteutetaan yrityksen kunnossapito-osaston toimesta, jolloin yksi tulityökortin omaavista henkilöistä nimetään työnaikaiseksi palovartijaksi.

Mikäli tulityö joudutaan toteuttamaan normaalin työajan ulkopuolella, tulityöluvan antaja hälyttää päivystysvuorossa olevan huoltomiehen sekä tilaa palovartiointin vartiointiliikkeestä, jos ei itse voi toimia työnaikaisena palovartijana. Jälkivartiointin toteuttaa huoltomies. Normaalina työaikana jälkivartijaksi nimetään ko. osaston turvallisuuskoulutuksen saanut henkilö.

4.4 Suojaustoimet

Tilapäisellä tulityöpaikalla tulee aina toteuttaa seuraavat suojaustoimet:

- tulityöpaikan puhdistus syttyvästä materiaalista
- syttyvän materiaalin siirto
- syttyvän materiaalin suojapeittäminen
- rakenteissa olevien aukkojen tiivistäminen
- lämmön kuljettumisen ja johtumisen estäminen
- muut tulityöluvassa edellytetyt toimenpiteet

Tulityöt voi aloittaa, kun tulityöntekijä ja palovartija katsovat, että tulityöluvassa edellytetyt suojaustoimet on toteutettu.

4.5 Laitteet

Tilapäisissä tulityöpaikoissa käytettävien tulityölaitteiden kunnosta vastaavat kunnossapito-osaston tulityökortin omaavat huoltomiehet. Ulkopuolisten urakoitsijoiden tulityölaitteiden kunnan tarkistaa tulityöluvan antaja.

5. TULITÖIDEN URAKOITSIJAT

Tulitöiden urakoitsijoiden tulee toimia "Tulityöt" tai "Katto- ja vedeneristystöiden tulityöt" -suojeluohjeen ja tämän valvontasuunnitelman mukaisesti. Työnaikaiseksi palovartijaksi ja jälkivartijaksi nimetään aina yrityksen omaan henkilökuntaan kuuluvat turvallisuuskoulutuksen saaneet henkilöt. Tilapäisellä tulityöpaikalla tehtävät suojaustoimet toteuttaa tulityöluvan saanut henkilö ja palovartija yhteistyössä. Turvatoimet tarkistaa ennen tulitöiden aloittamista luvan antaja.

Palovaarallisten aineiden säilytys

Esimerkiksi bensiini, petroli, talous-sprii, liimat, maalit, lakat ja ilmaan vuotanut nestekaasu kehittävät räjähdysherkkiä kaasuja. Ne voivat syttyä räjähdysmäisesti esimerkiksi sähkökytkimestä syntyvästä pienestäkin kipinästä. Pellavaöljy ja huonekaluöljy taas ovat itse syttyviä. Niitä sisältävät trasselit ja muut työvälineet pitää polttaa tai pestä hyvin.

NESTEKAASU

Asuin-, majoitus-, päivähoito-, toimisto tai kokoontumishuoneistoissa saa säilyttää nestekaasua ainoastaan 25 kg. Muuten sisätiloissa saa varastoida

nestekaasua enintään 1000 kg. Jos varastoitava määrä on yli 100 kg, on nestekaasupullot pidettävä erillisessä varastossa, josta avautuu ovi suoraan ulos. Yli 200 kg varastoista on ilmoitettava pelastusviranomaiselle.

PALAVAT KAASUT JA NESTEET

Leimahduspiste alle 55° C

- 25 litraa asuin-, majoitus-, päivähoito-, toimisto- tai kokoontumishuoneistoissa
- 100 litraa erillisessä varasto-, huolto- tai työpaikkatilassa
- 60 litraa moottoriajoneuvosuojassa

Leimahduspiste yli 55° C

- 50 litraa asuin-, majoitus-, päivähoito-, toimisto- tai kokoontumishuoneistoissa
- 200 litraa erillisessä varasto-, huolto- tai työpaikkatilassa
- 200 litraa moottoriajoneuvosuojassa

Kunnassa olevalle pelastusviranomaiselle (lähin Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen paloasema):

- ilmoitus vaarallisen aineen teollisesta käsittelystä tai varastoinnista kun käyttö on vähäistä
- tarkastaa vähäistä käyttöä harjoittavan laitoksen
- neuvoo yrityksiä ja tekee tarkastuksia

KAASUVAARA

Mitä vaaraa aiheuttavia aineita työpaikkasi ympäristössä valmistetaan, käytetään, varastoidaan tai kuljetaan? Kaasujen tai nesteiden vuodot, valumat, räjähdykset tai palamaan syttyminen voivat aiheuttaa vaaratilanteen vielä usean kilometrin päässä.

Vuotaessaan kaasut ovat tavallisesti värittömiä, mutta yleensä teollisuuskaasut tunnustetaan pistävästä hajustaan. Kaasut ärsyttävät silmiä, nenää ja nielua sekä aiheuttavat tukehtumisvaaraa. Kaasua saaneen ensiapu on raitis ilma, lämpö ja lepo. Hengitysvaikeuksia lieventää puoli-istuva asento. Neuvoa voit kysyä myrkytystietokeskuksesta.

Suojaudu yrityksen ulkopuolelta uhkaavalta kaasuvaaralta sisätiloihin. Pysytele mieluummin ylimmissä kerroksissa, älä kuitenkaan mene ullakolle. Voit hidastaa ilmanvaihtoa sulkemalla myös väliovet ja oleskelemalla tuulen alapuolisissa tiloissa.

Älä mene kellarikerrokseen tai normaaliajan käytössä olevaan väestönsuojaan, sillä useimmat teollisuuskaasut ovat ilmaa raskaampia. Ne kulkeutuvat maanpintaa myöten ja painautuvat kellareihin. Käytä suojanaamaria ja ihon peittävää tiivistä suoja-asua jos ulkona on pakko käydä.

SÄTEILYVAARA

Yrityksen ulkopuolelta uhkaavassa säteilyvaaratilanteessa ihmiset todennäköisesti suojautuvat siellä, missä sillä hetkellä ovat. Yrityksen on ehkä jatkettava toimintaansa vaarasta huolimatta. Suojautuminen vaatii siten ennakkosuunnittelua ja omatoimisuutta kaikilla työpaikoilla. Viranomaiset varoittavat nopeaa suojautumista vaativasta tilanteesta väestöhälyttimillä ja antavat toimintaohjeita radiossa ja televisiossa. Puhelinluettelon alkusivuilla on lyhyet toimintaohjeet väestölle.

Vaaratilanteen voi aiheuttaa esimerkiksi onnettomuus ydinvoimalassa, jolloin ilmaan voi päästä radioaktiivisia kaasuja ja hiukkasia. Hiukkaset (radio-aktiivinen laskeuma) saastuttavat kaikki paikat, jotka normaalistikin joutuvat pölylle ja sateelle alttiiksi. Lisäksi on vaara, että saastetta kulkeutuu sisälle rakennuksiin ilmanvaihdon mukana. Ihminen voi saada elimistöönsä säteilevää laskeumapölyä saastuneesta hengitysilmasta tai elintarvikkeista.

Säteilylle altistuminen voi aiheuttaa vuosien kuluttua syövän, perinnöllisen haitan tai raskaana olevalle sikiövaurion. Vähäisen säteilyn seurauksena yhden ihmisen vaara sairastua on hyvin pieni. Vain erittäin suuri säteilyannos aiheuttaa välittömän sairastumisen.

IHMISTEN SUOJAUTUMINEN

Varaudu pysyttelemään sisälle suojautuneena yhdestä kahteen vuorokautta onnettomuuden sattuessa. Keski-kerros tai kellarikerros antaa parhaan suojan, sillä säteily vaimenee sitä paremmin, mitä raskaampaa materiaalia se läpäisee. Suojaudu väestönsuojaan, jos se on mahdollista. Välttämätöntä väestönsuojien käyttöönotto on silloin, jos säteilytason odotetaan kohoavan korkeaksi.

Estä saasteen pääsy etenkin ruokailutiloihin ja elintarvikevarastoihin mahdollisimman hyvin. Onnettomuustilanteessa voit varata vettä suljettaviin astioihin, vaikka todennäköistä on, että vesijohtovesi säilyy puhtaana. Veden säilyvyyttä voit parantaa vedensäilytysaineella.

Varaa käyttöön helposti puhdistettavia suoja-asuja, kuten hupullisia sadeasuja, kumisaappaita ja suojalaseja. Jos ulkona on välttämätöntä käydä, pukeudu suoja-asuun ja suojaa hengitys suojanaamarilla, tavallisella hengityssuojaimella tai ainakin monin kerroin taitetulla ilmavalla kankaalla. Sisälle tullessasi puhdistu esimerkiksi vedellä suihkuttamalla ja peseydy itse huolellisesti. Järjestä sisälle tuleville puhdistautumispaikka, missä on vettä, viemäri ja jätteiden käsittely.

TAVAROIDEN SUOJAAMINEN

Suojaa vaikeasti puhdistettavat tavarat, kuten atk-laitteistot ja lvi-kojeet esimerkiksi peittämällä. Peitä ulkona pidettävät työkoneet, raaka-aineet ja muut tarvikkeet tai siirrä tiivistettyihin sisätiloihin ennen laskeuman saapumista.

SÄTEILYN MITTAAMINEN

Hanki yritykseesi säteilymittareita ainakin jos työntekoa jatketaan vaaratilanteessa. Mittaa vaaratilanteessa työntekijöiden saamat säteilyannokset ja kirjaa ne muistiin.

Säteilymittarilla voit lisäksi itse todeta muun muassa säteilyvaaran ja säteilyn voimakkuuden. Vaaratilanteen jälkeen voit etsiä mittarin avulla säteilypölyn kertymäpaikat ja todeta puhdistuksen riittävyyden. Joihinkin mittareihin on saatavilla lisälaite, jolla voi mitata huoneilman radonia.

PUHDISTAMINEN VAARATILANTEEN JÄLKEEN

Tuuleta ja siivoa työpaikka vaaratilanteen jälkeen. Puhdista tai vaihda ilmanvaihtolaitteiston saastuneet suodattimet. Suihkuta asfaltti tai vaihda hiekka pihan saastuneimmilla paikoilla.

Pese ulkona olleet koneet samoin kuin ajossa olleet autot. Älä käytä sadevettä edes puhdistamiseen. Tutki voidaanko ulkona olleita raaka-aineita käyttää.





JODITABLETIT

Hanki apteekista yritykseesi joditabletit siellä olevia henkilöitä varten. Tabletit säilyvät kuivassa paikassa varastoituna viisi vuotta. Purkin kylkeen on painettu viimeinen käyttöpäivä ja käyttöohje. Palauta vanhentuneet tabletit apteekkiin tai muuhun ongelmajätteen vastaanottoon ja hanki tilalle uudet.

Oikea hetki nauttia joditabletit ilmoitetaan radiossa vakavan säteilytilanteen uhatessa.

Älä nauti tabletteja liian aikaisin tai myöhään, sillä silloin niistä ei ole apua. Tabletit ehkäisevät radioaktiivisen jodin kerääntymistä kilpirauhaseen. Vakavassa säteilytilanteessa tabletit ovat tarpeen varsinkin lapsille. Tablettien ottamista tärkeämpää on suojata koko keho pysyttelemällä sisällä ja nauttimalla vain puhtaita elintarvikkeita.

VÄESTÖN VAROITTAMISEEN KÄYTETTÄVÄT ÄÄNIMERKIT

Merkin käyttö	Kaiutintyyppinen hälytin 
<p><i>6.1.1.1.1.1 Yleinen vaaramerkki</i></p> <p>– Tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa, jolloin toimi näin;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siirry sisälle. Pysy siellä. • Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointilaitteet. • Avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita. • Vältä puhelimen käyttöä etteivät linjat tukkeudu. • Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta, ettet joutuisi vaaraan matkalla. • Poikkeusoloissa siirry välittömästi suojatiloihin. 	 <p>On yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva ääni, jossa nousevan jakson pituus on 7 sekuntia ja laskevan jakson pituus 7 sekuntia.</p>
<p>Vaara ohi -merkki</p> <p>– Tarkoittaa yleistä vaaramerkkiä koskevan varoitustilan purkamista.</p> <p>Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on poistunut</p>	 <p>On yhtämittainen tasainen äänimerkki, jonka kesto on yksi minuutti.</p>
<p><i>6.1.1.1.1.2 Kokeilumerkki</i></p> <p>– Käytetään hälytinjärjestelmän käyttökunnon testaukseen.</p>	 <p>On 7 sekunnin pituinen tasainen ääni</p>

TOIMINTA POMMIUHKA TILANTEESSA

Jos pommiksi epäilty esine löydetään tai saadaan pommiuhkaus puhelimitse tai muutoin

toimi seuraavasti:

- SUHTAUDU jokaiseen pommiuhkaan vakavasti!
 - Kaikkiin pommiuhkauksiin suhtaudutaan vakavasti ja ne tutkitaan huolellisesti
 - Usein kysymyksessä on häiriintyneen henkilön uhkaus tai aiheeton ilmoitus
- Jos pommiuhkaus saadaan puhelimitse, niin yritä pitkittää puhelua ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkauksen syistä ja kohteesta, itse pommista, sen sijainnista ym.
 - Lisäksi huomioi soittajan mielentila, puheen tuntomerkit
 - Ympäristöäänneet ja muut mahdolliset asiat
- ILMOITA pommiuhkauksesta heti esimiehelle
 - Esimies ilmoittaa välittömästi poliisille
- Toimitaan poliisin ohjeiden mukaisesti
- Liike, yritys tai vastaava suljetaan tarvittaessa
- Tarvittaessa uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta, myös ylä- ja alapuolelta
- Tarvittaessa suojeleorganisaatiosta järjestetään tilapäinen vartiointi alueen ulkopuolelle
 - Samalla tarkkaillaan, onko havaittavissa epäilyttäviä esineitä
- Pommiksi epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun
EI MISSÄÄN TAPAUKSESSA SAA KOSKEA!
 - Pommin tutkiminen ja käsittely jätetään asiantuntijoille

- VARAUTUMINEN pommiuhkauksen varalta edellyttää, että, henkilökunta on tietoinen, miten tilanteessa toimitaan

– Suojelujohtajan tehtäviin kuuluu ohjeiden jako henkilökunnalle tarpeelliseksi katsomallaan tavalla

Huomioi ohjeet yrityksen/laitoksen puhelinvaihteen hoitajalle.

RIKOSTEN EHKÄISY

Ilkivalta, murrot ja varkaudet aiheuttavat rahallista vahinkoa, harmia ja haittaa toiminnan jatkuvuudelle. Hankaloittamalla rikoksen teon mahdollisuutta voit lisätä turvallisuutta oleellisesti. Älä siis anna helppoja rikosentekomahdollisuuksia! Ja jos jotain ikävää sattuu, toimi viimeistään silloin ja paranna suojausta.

Näkyvät suojausjärjestelyt ehkäisevät rikoksia ennakolta. Jokaisen yrityksen on erikseen mietittävä millä keinoin se voi parhaiten torjua rikoksia. Useamman suojauskeinon yhdistäminen on tehokkaampaa kuin yksittäiset suojausratkaisut. Vastaat itse yrityksesi rikosturvallisuudesta, sillä viranomaismääräyksiä asiasta ei ole. Vakuutusyhtiöt puolestaan vaativat vakuutusehdoissaan noudattamaan tiettyjä suojeleohjeita.

Seuraa rikosturvallisuutta jatkuvasti, vaikka yrityksesi olisi suojattu asiallisin lukituksin ja valvontalaitteiden. Nimeä vastuuhenkilö kokeilemaan säännöllisesti lukitusten ja valvontalaitteiden toimivuus.



RAKENTEELLINEN MURTOSUOJAUS

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto (SVK), nykyinen Finanssialan keskusliitto on julkaissut ohjeen "Rakenteellinen murtosuojaus". Rakennuksen seinien, lattioiden ja kattojen pitää olla ohjeen mukaisesti niin vahvaa ainetta, että ne suojaavat murtautumiselta. Ovien, ikkunoiden ja suojarusteiden pitää täyttää ohjeessa esitetyt murtosuojausvaatimukset. Ovien ja ikkunoiden suojarusteita ovat kalterit, panssarilasiat, polykarbonaattilevyt sekä lukituslaitteet ja lukot.

VARTIOINTI

Vartiointin voi järjestää eri tavoin. Se voi olla jatkuvaa paikallisvartiointia vartiokierroksineen. Piirivartiointinissa puolestaan sovitaan tietty määrä tarkastuskäyntejä kohteeseen. Hälytysvartiointi taas perustuu kohteessa olevaan rikosilmoituslaitteistoon, jolloin vartija tulee paikalle laitteiston hälyttämänä.

RIKOSILMOITUSLAITTEISTOT

Rikosilmoituslaitteistolla valvotaan luvatonta tunkeutumista yritykseen ja siellä liikkumista. Laitteistoon kuuluvat ilmaisimet, keskuslaite, ilmoituksensiirtolaite ja paikallishälyttimet.

Laitteisto voi olla kiinteästi kaapeloitu tai siirrettävä langaton malli. Hälytykset on aina johdettava päivystävään paikkaan, esimerkiksi vartiointiliikkeeseen, joka voi aloittaa tarvittavat toimet.

Ilmoituksen siirtoon käytetään telelaitoksen ilmoituksensiirtopalvelua, robottipuhelinta tai radiomodeemia. Rikosilmoituslaitteisto pitää toteuttaa vakuutusyhtiön vaatimusten mukaisesti. Laitteiston suunnittelu ja asennus on ammattityötä. Se on syytä jättää esimerkiksi vakuutusyhtiön hyväksymälle rikosilmoitusliikelle.

KULUNVALVONTA

Kulunvalvonnan tarkoituksena on ohjata ja valvoa yrityksen henkilökunnan ja ulkopuolisten liikkumista yrityksen tiloissa. Tämä edellyttää alueella liikkuvien ihmisten ja ajoneuvojen tunnistamista, kulkureittijärjestelyjä, vierailijakäytäntöä sekä sovittuja tavarankuljetus- ja purkujärjestelyä.

TURVAMERKINTÄ

Koneet ja laitteet voidaan turvamerkitä pysyvin tunnuksin. Turvamerkin avulla saa selville varastetun laitteen omistajan. Valitse sellainen merkintäteknikka, ettei merkkiä voi poistaa jälkiä jättämättä.

AVAINTURVALLISUUS

Lukituksella saatava turvallisuus riippuu avainten käyttäjän huolellisuudesta ja avainten säilytyksestä. Avainturvallisuustason pitää olla sellainen, että lisäavaimia voi teettää vain avainkortilla. Tai että avaimia teettää vain nimetty vastuuhenkilö valtuutetussa lukkoseppäliikkeessä. Avaimen haltijan kulkuoikeutta voi rajoittaa lukkojen sarjoituksella. Ulkopuolisille lainattavilla avaimilla ei pitäisi päästä kuin työn edellyttämiin tiloihin. Lukkojen sarjoitusta voi yleensä muuttaa jälkepäin.

Avaimista on pidettävä kirjaa; mitä avaimia kenellekään on luovutettu ja mitä on palautettu esimerkiksi työsuhteen päättyessä. Avaimet pitää säilyttää huolellisesti lukitussa avainsäilytys- tai kassakaapissa. Yleisavain saa olla vain tietyn henkilön hallussa eikä hän saa luovuttaa sitä muille. Yleisavainta pitää säilyttää kassakaapissa kuin arvoesineitä. Yleisavainta ei saa koskaan säilyttää ulkoseinään upotetussa avainsäiliössä. Siellä voi säilyttää vain niin sanottuja reittiavaimia, joilla pääsee esimerkiksi sähkö- ja puhelinteknisiin tiloihin. Toimiva avainpalautusjärjestelmä lisää turvallisuutta helpottamalla kadonneiden avainten löytymistä ja vähentää kustannuksia, kun yritys säästyy lukkojen uudelleen sarjoitukselta.

AIDAT JA VALAISTUS

Aidan tarkoituksena on selkeästi osoittaa, että ulkopuolisilla ei ole lupa mennä alueelle.

Huolehdi, että aidat ovat riittävän lujaa tekoa, hyvin ankkuroitu maahan ja varustettu ylityksesteellä.

TIETOJENKÄSITTELYN RISKIT JA TURVATOIMET

Yritystoiminnan menestyksen peruspilari on toiminnan jatkuvuus. Pienikin häiriö yrityksen tietojenkäsittelyympäristössä voi aiheuttaa suuret menetykset. Olkoonpa häiriön aiheuttaja mikä tahansa vahinko: tulipalo, atk-laitteen rikkoutuminen tai jokin muu, toiminnan saattaminen ennalleen voi kestää pitkään. Tänä aikana yrityksen tulot pienenevät ja kustannukset nousevat. Pahimmassa tapauksessa toiminnan keskeytymisestä aiheutuneet asiakasmenetykset jäävät ikuisiksi.

Ennalta ehkäisevillä turvatoimilla sekä ennalta vahinkoon ja siitä toipumiseen varautumalla varmistat liiketoiminnan jatkuvuuden.

ENNALTAEHKÄISEVÄT TURVATOIMET

Tietojenkäsittely-ympäristön kehittäminen ja ylläpito

Yrityksen tietojenkäsittely-ympäristön muodostavat laitteet, lähiverkko, tietoliikenneyhteydet ja ohjelmat sekä varsinaiset työtiedostot. Yrityksen on huolehdittava siitä, että tietojenkäsittely-ympäristön palvelutaso, automaatioaste, tehokkuus ja toipumiskyky erilaisista häiriöistä vastaa jatkuvasti liiketoiminnan tarpeita ja vaatimuksia.

Laitetilat ja niiden sijainti

Yrityksen on huolehdittava siitä, että tärkeät tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet (palvelimet, reitittimet, kytkimet) sijoitetaan omaan palo-, murto- ja vesivahingoilta turvassa olevaan tilaansa, jossa niiden riittävän häiriötön toiminta ja tarvittavien tietovälineiden riskitön käsittely on varmistettu.

Käyttöolosuhteet

On huolehdittava, että laitteet ovat rakenteeltaan sekä käyttötarkoitukseen että käyttöolosuhteisiin sopivat.

Paloturvallisuus

Laitteiden turvallisen sijoituksen lisäksi myös tietovälineet on säilytettävä paloturvalliseen säilytykseen tarkoitettussa tietovälinekaapissa. Laitetilojen ulkopuolella syttyneen tulipalon aiheuttaman savun ja noen pääsy esimerkiksi keskusilmastoinnin kautta laitetiloihin ja laitteisiin täytyy estää. Lisäksi on huolehdittava riittävästä ja elektronisten laitteiden sammuttamiseen tarkoitettusta alkusammutuskalustosta ja henkilöstön käyttökoulutuksesta.

Murto-, varkaus- ja ilkivaltaturvallisuus

Laitetilaan asennetaan hälytyksen siirrolla varustettu rikosilmoitinlaitteisto. Hälytys täytyy siirtää sellaiseen paikkaan, että kuori-, tila- ja kohdesuojauksen antaman ajan puitteissa voidaan saapua paikalle, ennen kuin vahinkoa on päässyt tapahtumaan.

Vesivahinkoturvallisuus

Tärkeät tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet sekä puhelinvaihteet pitää nostaa riittävän ylös lattiapinnasta, mikäli laitetiloissa on lattialle kertyvän vuoto- tai sammutusveden mahdollisuus. Lisäksi sprinklatuissa tiloissa laitteet sijoitetaan siten, ettei vikalaukeaminen kastele laitteita.

Sähköilmiöturvallisuus

Tärkeiden laitteiden virransyöttö suojataan ja varmistetaan UPS-laitteilla, sekä tele- ja tietoliikenneyhteydet varustetaan ylijännitesuojilla varsinkin taajamien ulkopuolella.

Virustorjunta

Tietokonevirusten tunnistus- ja torjuntavalmiudesta täytyy huolehtia riittävän usein päivitetyn virustorjuntaohjelman sekä käyttäjille annettavien toimintaohjeiden avulla.

VARAUTUMINEN VAHINKOON

Varautumisen tarkoituksena on etukäteen laadittujen suunnitelmien ja toimenpiteiden avulla kohottaa toipumisvalmiuksia vahinkotilanteessa.

Varatilat

On huolehdittava siitä, että on olemassa varatilat, joissa tietojenkäsittelyä voidaan jatkaa, jos varsinaisissa tiloissa sattuu vahinko.

Laiteympäristö

On jatkuvasti huolehdittava, että vahingon sattuessa tärkeät tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet voidaan helposti korjata tai korvata uusilla, ilman laite- tai ohjelmaympäristön yhteensopivuusongelmia.

Varmistukset

Tietojenkäsittelyn jatkuvuuden ja kokonaisturvallisuuden perusedellytyksenä on, että yrityksissä on huolehdittu ohjeistojen, ohjelmien ja varsinkin tietojen ja tiedostojen kattavasta ja säännöllisestä varmistamisesta.

Varmistuskäytännön tulee sisältää seuraava:

- varmuuskopioitavissa olevien ohjelmien varmistus, varmistusten ja alkuperäistuotteiden (myös käyttöoikeuslisenssit) säilytys sekä säilytysajan pituus
- varmistuskäytännön tulee sisältää tietojen ja tiedostojen varmistus, varmistusten ja syöttömateriaalin turvallinen säilytys sekä säilytysajan pituus

Varmistusten turvallinen säilytys tarkoittaa sitä, ettei varmuusarkisto voi tuhoutua samassa vahingossa (palo, murto, vuoto) käyttöarkiston kanssa. Tämä voidaan toteuttaa säilyttämällä varmuusarkistoa eri rakennuksessa, kotona tai pankin tallelokerossa. Jos yrityksellä on ohjelmien ylläpitosopimus tai käyttöpalvelusopimus, on palveluiden tarjoajalta vaadittava omia tarpeita vastaa varmistuskäytäntö ja valvottava sen noudattamista.

Osaaminen

On huolehdittava laitteiden, verkkojen ja ohjelmien osalta riittävästä omasta ja/tai ulkopuolisesta osaamisesta ja varmistettava esimerkiksi hankinta-, huolto-, ylläpito- ja käyttöpalvelusopimuksilla asiantuntijoiden saata- vuus ongelmatilanteissa.

RAKENTEELLINEN PALONTORJUNTA

Rakennusten paloluokat

Rakennukset jaetaan kolmeen paloluokkaan;

- **paloluokkaan P1** kuuluvan rakennuksen kantavien rakenteiden oletetaan pääsääntöisesti kestävän palossa sortumatta,
- **paloluokkaan P2** kuuluvan rakennuksen kantavien rakenteiden vaatimukset voivat olla paloteknisesti edellisen luokan tasoa matalampia,
- **paloluokkaan P3** kuuluvan rakennuksen kantaville rakenteille ei aseteta erityisvaatimuksia palonkeston suhteen.

Rakennusten uloskäytävät

Rakennuksesta tulee voida turvallisesti poistua tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Rakennuksessa on yleensä jokaisesta poistumisalueesta kaksi, toisista riippumatonta, palo-osastoitua, ulos johtavaa uloskäytävää. Yksi uloskäytävä sallitaan enintään kahdeksan kerroksisessa rakennuksessa, kun poistumisalueen käytötapana on asunto, alle 300 m² työpaikkatila, taikka 300 m² tuotanto- tai varastotila. Tällöin poistumisalueelta on lisäksi oltava varatie. Ulos johtavien käytävien ja varateiden ovet on saatava sisäpuolelta auki ilman avainta aina, kun siellä on ihmisiä. Uloskäytävillä ei saa säilyttää mitään tavaraa

Rakennusten palo-osastot

- ▶ Rakennusten eri kerrokset, kellarikerrokset ja ullakko on yleensä muodostettu eri palo- osastoiksi = **kerrososastointi**.
- ▶ Palo-osastot on yleensä rajoitettu siten, että osastossa syttyvä palo ei aiheuta kohtuuttoman suuria omaisuusvahinkoja = **pinta-alaosastointi**.
- ▶ Käyttötavaltaan tai palokuormaltaan oleellisesti toisista poikkeavat tilat on muodostettu eri palo- osastoiksi, jos on tarpeellista henkilöiden tai omaisuuden suojaamiseksi = **käyttötapaosastointi**.

Turva- ja merkkivalaistus

Poistumisreitit on merkittävä mahdollisimman näkyvästi kulkusuuntaan osoittavilla valaistuilla vihreillä merkkivaloilla. (Vanhoissa rakennuksissa voi olla ainoastaan jälkiheijastavat merkkikilvet). Merkkivalojärjestelmällä pitää olla nimetty vastuuhenkilö joka suorittaa koestukset laitteiston valmistajan ohjeiden mukaan tai yleisohjeen mukaan 3kk välein ja vaihtaa/korjaa rikkiiniset merkkivalot – ja akut. Koestuksista ja korjauksista pidetään päiväkirjaa.

Poistumista voidaan tehostaa lisäksi turvavalaistuksella jotka syttyvät sähkösyötön katketessa. Turva- ja merkkivalaistus täytyy toimia vähintään 30 tai 60 minuuttia oman teholähteen varassa.

(ks. laitteen käyttöohjeet).

Rakennusten suojaustasot

Suojaustaso vaikuttaa rakennuksen paloluokkaan, suurimpaan sallittuun osastokokoon, sekä kantavien ja osastoivien rakennusosien paloluokkavaatimuksiin. Suojaustason yksityiskohdat suunnitellaan yhdessä paikallisen pelastusviranomaisen ja vakuutusyhtiön kanssa:

- ▶ **Suojaustaso 1** = Tavallinen alkusammutuskalusto sekä tarvittaessa tehostettu alkusammutustaso.
- ▶ **Suojaustaso 2** = Automaattinen paloilmoin, sekä suojaustason 1. mukainen alkusammutuskalusto.
- ▶ **Suojaustaso 3** = Automaattinen sammutuslaitteisto, sekä suojaustason 1. mukainen alkusammutuskalusto.

Rakennusten savunpoisto

Savunpoiston tehtävänä on poistaa palokaasut ja lämmin ilma palotilasta ja johtaa tilalle kylmää ilmaa sekä täten:

- helpottaa poistumisteiden löytämistä ja paloalueelta poistumista
- estää palon leviäminen johtamalla kuumat palokaasut ulos sekä jäähdyttämällä kylmällä ilmalla paloalueen ympäristöä
- rajoittaa vahingot palopesäkkeeseen estämällä lämmön, noen ja syövyttävien kaasujen leviäminen
- helpottaa palokunnan toimintaa muodostamalla palotilaan raitisilmakerros, jossa on hyvä näkyvyys, alhainen lämpötila ja puhdas ilma
- vähentää ja rajoittaa palokaasujen aiheuttamia jälkivahinkoja.

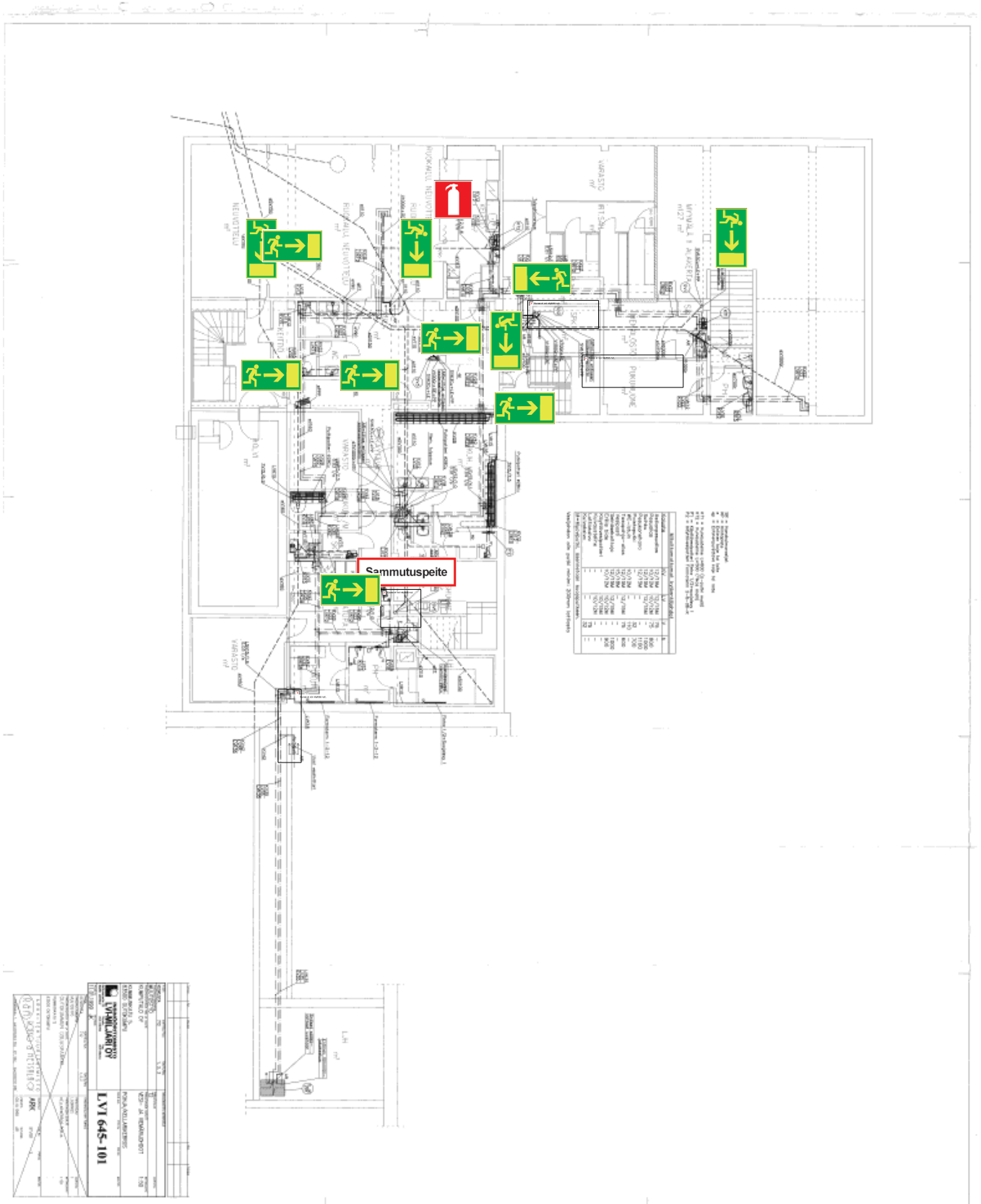
Rakennukseen tulee suunnitella ja rakentaa sen eri tiloihin soveltuva riittävä mahdollisuus savunpoistoon. Savunpoistoluukuille - ja laitteistoille on laadittava kunnossapito-ohjelma laitteiston valmistajan ohjeiden mukaan tai yleisohjeena luukut tulisi testata 5 vuoden välein siten että vuosittain luukuista/ikkunoista testataan 20 prosenttia kustakin savulohkosta.

A). **Painovoimainen savunpoisto:**

Painovoimainen savunpoisto voidaan järjestää käyttämällä huoneen yläosassa sijaitsevia helposti avattavia tai rikottavia ikkunoita ja luukkuja sekä korkeita oviaukkoja. laukaisuvoi tapahtua myös lämpösulakkeella, käsikäyttöisellä vaijeri- tai sähkölaukaisujärjestelmällä tai savunpoistoluukkujen/ikkunat avautuvat automaattisen paloilmoinuslaitoksen tai vastaavan ohjaamina.

B). **Koneellinen savunpoisto:**

Koneellisella savunpoistolla tarkoitetaan palossa syntyvän savun ja lämmön poistamista rakennuksesta kiinteästi asennetulla poistoilmapuhaltimella automaattisesti tai käsilaukaisulaitteelta.



HÄTÄILMOITUKSEN TEKO

Osaako jokainen työntekijä tehdä hätäilmoituksen? Täytyykö yrityksestä soitettaessa ottaa ensin ulkolinjan numero (tavallisesti 0), estääkö yökytkentä hätäilmoituksen teon, tai miten ilmoitus tehdään, jos normaalisti käytössä olevaa puhelinta ei voi käyttää? Ja kuinka kauan ulkopuolisen avun tulo kestää?

Kaikissa hätätilanteissa saa apua soittamalla numeroon 112.. Soita hätänumeroihin ilman suuntanumeroa, myös matkapuhelimesta. Soitto hätänumeroihin on maksuton, myös puhelinautomaateista voi hätäpuhelun soittaa ilman rahaa.

Mitä tarkemmat tiedot hätäkeskus saa, sitä tehokkaamman avun se pystyy toimittamaan paikalle. Hälytyspäivystäjän tekemät tarkentavat kysymykset eivät viivytä avun tuloa.

HÄTÄILMOITUS

_____112 hätäkeskus

Mitä on tapahtunut?

Onnettomuus?

Sairauskohtaus?

Onko ihmisiä vaarassa?

Missä?

Osoite, osasto, rakennus.

Älä sulje puhelinta

ennen kuin saat luvan.

Noudata

saamiasi ohjeita

JOS VAHINKO KUITENKIN SATTUU, TOIMI SEURAAVASTI:

1. PELASTA IHMISET VÄLITTÖMÄLTÄ VAARALTA

- **ensimmäiset toimenpiteet** tulee kohdistaa niihin **henkilöihin**, jotka ovat uhattuna välittömällä vaaralla eivätkä pysty itse pelastautumaan. Nämä henkilöt on siirrettävä välittömältä vaara-alueelta ja heille on tarvittaessa annettava hätäensiapua.

2. ALKUSAMMUTA PALO LÄHIMMÄLLÄ SAMMUTTIMELLA

- harkitaan toimenpiteet, joilla pyritään torjumaan ja poistamaan vaara jo siinä vaiheessa, kun sen torjuminen vielä onnistuu nopeasti toteuttavilla toimenpiteillä.

3. TEE HÄTÄILMOITUS PUHELIMELLA NUMEROON: 112 TAI ANNA HÄLYTYYS PALOILMOITUSPAINIKKEELLA

4. POISTU RAUHALLISESTI ULOS KOKOONTUMISPAIKALLE:

Kokoontumispaikka on Koulukadun toisella puolella sijaitseva puisto

JOS MAHDOLLISTA, NIIN

- **katkaise sähkö työpisteestäsi**
- **varmista, että kaikki pääsevät ulos**
- **sulje osaston ovet**

TYÖPAIKAN TURVALLISUUSRYHMÄN TEHTÄVÄT

Alkusammutusvälineiden tarkastus

- alkusammutusvälineiden on oltava kunnossa ja merkityillä paikoillaan
- sammuttimille on oltava esteetön pääsy

Sammuttimien käytön ja sijainnin opastus

Uusien työntekijöiden opastus paloturvallisuusseikoissa

Tulitöiden valvonta

Uloskäytävien tarkastus

- Uloskäytävien on oltava avattavissa ilman avainta
- merkkivalojen on oltava kunnossa ja koestettu säännöllisesti

Siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen

- kaasupullot oikeilla paikoilla
- syttyvät nesteet omassa varastossaan
- sähkökeskusten ympärillä 80 cm vapaata tilaa!

Ovien, ikkunoiden ja palo-ovien sulkemisen järjestäminen

Turvallisuusvalvojan on oltava selvillä alueellaan työskentelevistä henkilöistä

- hälytystapauksissa työpaikan turvallisuusvalvoja ohjaa alueellaan työskentelevät henkilöt kokoontumispaikalle
- jokaisen on tiedettävä yrityksen kokoontumispaikka, josta ei saa poistua ilman lupaa
- työpaikan turvallisuusvalvoja suorittaa henkilölaskennan ja tiedottaa yrityksen turvallisuusjohdolle puuttuvat henkilöt

TURVALLISUUSRYHMÄN TEHTÄVÄT TULIPALON SATTUESSA

- Pelastus ja ensiapu** (kuuluvat kaikille yritysten työntekijöille)
- Alkusammutus**
- Hälytys palolaitokselle ja muille sidosryhmille**
 - turvallisuuspäällikkö ja muut ryhmän jäsenet
 - oma henkilökunta
 - jälkivahinkojen torjuntaa suorittavat yritykset
 - vakuutusyhtiön edustaja
- Henkilökunnan ja asiakkaiden ohjaus kokoontumispaikalle**
- Viranomaisten opastus ja informointi**
- Ilmastoinnin poiskytkentä**
- Kompressorien poiskytkentä**
- Sähkönsyötön katkaisu (tapauskohtaisesti)**
- Palon leviämisen estäminen**
 - kuljettimien yms. pysäytys
 - tilaan johtavien ovien ja ikkunoiden sulkeminen
 - palo-ovien sulkeminen
- Jälkivahinkojen torjunta aloitetaan välittömästi**
 - suojaus
 - siirrot
 - kaluston hankinta
- Pelastusviranomaisen apuna toimiminen sammutustyön johtajan ohjeiden mukaan**
- Palontorjuntavälineiden toiminnan testaaminen**

TURVALLISUUSRYHMÄN TEHTÄVIÄ JÄLKIVAHINKOJEN TORJUNNASSA

Turvallisuusryhmä aloittaa jälkivahinkojen torjunnan (JVT) heti tilanteen alkuvaiheessa.

Ilman nopeaa aloitusta ei JVT:ssa päästä hyvään tulokseen.

Vahinkokohteen oma henkilöstö tuntee paikat ja tärkeimmät kohteet parhaiten.

Omat voimavarat on keskitettävä heti tärkeimpään, lisävoimien saapuessa toimintaa laajennetaan toisarvoisempaan. Seuraavassa yhteystietoja apuvoimien hankkimiseksi:

TEHTÄVÄ	YHTEYSTIEDOT	Puh.
Atk-korjaukset		
Ilmastointikorjaukset		
Koneet		
Lämmönjako/poltinhuolto		
Ongelmajätteet		
Paineilmakompressorit		
Puhelinyhteydet		
Putkistokorjaukset		
Raivaustyöt		
Siivous		
Sähkönjakelu		
Sähkökorjaukset		
Vartiointi		
Vesihuolto		

TURVALLISUUSMATERIAALI

Vahinkotilanteessa on kyettävä nopeasti ja tehokkaasti rajoittamaan vahinkoja ja torjumaan lisävahinkoja. Tätä varten yritykseen ja laitokseen on hankittava onnettomuustilanteissa ja pelastamisessa tarvittavia välineitä.

Turvallisuusmateriaalia on hankittava sen mukaan, kuin kohdassa 2. ennakoitujen vaaratilanteiden perusteella on tarpeen.

Jokaiseen yritykseen ja laitokseen tarvitaan vähintään rakennusluvan, työturvallisuussäädösten ja muiden viranomaisvaatimusten edellyttämä ja pelastusviranomaisen mahdollisesti määräämä al-

kusammutuskalusto ja ensiapuvälineistö. Lisäksi tarvitaan pelastus- ja raivauskalustoa sekä henkilösuojaimia. Tämän perusvälineistön lisäksi on oltava yrityksen tai laitoksen toimintaan liittyvien erityisvaarojen edellyttämää turvallisuusvälineistöä, esimerkiksi kemikaalivaaran torjumiseksi tarpeellisia välineitä.

Jokaiseen väestönsuojaan tarvitaan välineet suojan kuntoon laittamista ja hätätilanteita varten. Materiaalia on oltava riittävästi ja helposti saatavilla selvästi merkityissä säilytyspaikoissa. Laitteet on pidettävä toimintakunnossa tarkastamalla ja huoltamalla ne säännöllisesti.

Turvallisuusmateriaalin hankinnoista vastaa kiinteistön omistaja ja haltija, jotka ovat velvolliset hankkimaan ja pitämään kunnossa sammutus- ja pelastuskalustoa sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään tai pelastustoimiviranomainen yksittäisen kohteen osalta määrää. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan hankkimaan ensiapu- ja sidostarvikkeita, sekä lääkkeitä.

”Pelastussuunnitelmassa on selvitettävä:

4) tarvittava materiaali kuten alkusammutus-, pelastus- ja raivauskalusto, henkilösuojaimet ja ensiaputarvikkeet;” (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta, 787/2003 § 10).

”Rakennuksen omistajan ja haltijan yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyjen osalta sekä huoneiston haltijan hallinnassaan olvien tilojen osalta on huolehdittava, että

1) viranomaisten määräämät tai säädöksissä vaaditut sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto, sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet, palonilmaisinlaitteet ja hälytyslaitteet sekä muut onnettomuuden vaara ilmaisevat laitteet, poistumisteiden opasteet ja turvamerkinnot sekä väestönsuojien varusteet ja laitteet ovat toimintakunnossa sekä huollettu ja tarkastettu asianmukaisesti;” (*pelastuslaki 22 §*)

”Työpaikka on työolosuhteiden niin edellyttäessä varustettava tarpeellisilla paloturvallisuus-, hen- genpelastus- ja pelastautumislaitteilla ja –välineillä”. . . (työturvallisuuslaki, 45 §, 1 momentti)

”Työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä, huomioon ottaen työpaikan laajuus ja sijainti, työntekijöiden lukumäärä sekä työn luonne ja muut työolosuhteet, on sopivassa ja selvästi merkityssä kohdassa oltava saatavilla riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.” (työturvallisuuslaki, 46 §, 2. momentti.)

YRITYKSEN JA LAITOKSEN TARVITSEMA TURVALLISUUSMATERIAALI

Nimike	Turvallisuus-organisaation materiaali		Kiinteistökohtainen väestönsuojan materiaali				Huomautuksia
	Turvallisuus johto	Turvallisuus-muodostelmat	< 20 m ²		> 20 m ²		
			Suojan hoitaja	6 Suoja	Suojan hoitaja ja apulainen	7 Suoja	
Materiaalin tulee olla hyvälaatuista ja käyttötarkoitukseensa sopivaa. Materiaalin kuntoa valvotaan palo- ja väestönsuojan tarkastusten yhteydessä.							
Ensiapulaukku + suojasidepakkaus		x)		1		1	
Ensiside	2	x)	1		2		
Paarit + kantohihnat		x)				1	
Huopa tai lämpöpeite		x)				2	
Joditabletit		x)					2 tablettia / henkilö
Vedensäilytysaine						1 prk	vesisäiliön tilavuuden mukaan
Suojakypärä	2	x)	1		2		
Suojakäsineet	2	x)	1		2		
Suojalasis	2	x)	1		2		
Suojanaamari	2	x)	1		2		
Suoja-asu	2	x)	1		2		
Käsivarsinauha	2	x)	1		2		
Käsi-/otsavalaisin		x)					
Tunnusliivi/-nauha		x)					
Käsivalaisin paristoineen	2	x)	1		2		
Suojan merkitsemiskilvet			1		1		merkitsemiskilpisarja
Suojan työkalut 1)				1		1	
Rautakanki		x)		1		1	
Lapio		x)		1		1	
Kirves		x)		1		1	
Säteilymittari		x)				1	
Pelastuspakkaus		x)					
Sankoruisku				1		1	
Palosanko		x)		1		1	
Suojele itseäsi ja muita -kirja		x)				2	
Väestönsuojan huolto ja käyttö -opas						2	
Yrityksen turvaopas -kirja	2						
Kuivakäymälän kaluste (KK-1, yksi alkavaa 20 m ² kohti)							
Varavesisäiliö (30 l/henkilö)							
Sulkutelta (ST-1)						1	

x) Yrityksen ja laitoksen pelastussuunnitelman mukainen määrä

1) SUOJAN TYÖKALUT

Säilytetään lukitussa laatikossa, yksi laatikko jokaisessa suojassa tai suojaosastossa.

Laatikko tulee merkitä väestönsuojelun kansainvälisellä tunnuksella ja laatikon päälle merkintä ”Suojan työkalut”

Kannen sisäpuolelle kiinnitetään sisällysluettelo.

Laatikon sisämitoiksi suositellaan 700x350x250 mm.

Sisällys:

Pajavasara, 2 kg

Katkaisutaltta, 300 mm

Piikkitaltta, 300 mm

Voimaleikkuri, 600 mm

Veistokirves, n. 400 mm

Kentälapio n.500 mm (taitettu)

Sorkkarauta, 600 mm

Käsisaha, terä 500 mm

Rautasaha, terä 310 mm

Jakoavain, max. kita 35 mm

Linjapihdit, n.200 mm

Ruuvitaltta,

Ristipääruuvitaltta,

Kirvesmiehen vasara, n.0,5 kg

Nauvoja, n. 2 kg, 60 ja 75 mm

Puukko, n. 200 mm

Pelastusköysi, d=12 mm, 20 m

Rautasahan teriä, 5 kpl (varalla)

Kappalemäärät alkavaa 100 henkilöä kohden, alkaen 30 henkilöstä.

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Suojaudu yllättävässä, yrityksesi ulkopuolelta uhkaavassa kaasu- tai säteilyvaaratilanteessa ensimmäiseksi sisälle. Pysäytä ilmanvaihto ja tiivistä rakennus saastuneen ulkoilman sisään pääsyn estämiseksi. Päätä toiminnan jatkamisesta tai keskeyttämisestä tilanteen mukaan.

Selvitä etukäteen kiinteistön huoltohenkilön kanssa, kuinka rakennuksen koneellinen ilmanvaihto hätätilanteessa pysäytetään ja kuka sen tekee. Selvästi merkitty ilmanvaihtolaitteiston hätäpysäytin on hyvä ratkaisu. Kytkimen pitäisi sijaita sellaisessa paikassa, että kuka tahansa voi tulipalon tai vaarallisen aineen aiheuttamassa hätätilanteessa pysäyttää ilmanvaihdon.

Sulje tiiviisti ovet, ikkunat ja suoraan ulos johtavat venttiilit ja hormit ja tiivistä raot.

Raot voi tilkitä, sulkea muovikalvolla tai esimerkiksi ilmastointiteipillä. Huolehdi, että säteilytilanteessa myös rakennuksen katolla olevat ilmastointi- ja savuhormit sekä lvi-laitteet peitetään. Tuuleta sisätilat perusteellisesti vaaratilanteen jälkeen.

Suojauduttaessa tarvitaan

- hengityssuojaimia
- suoja-asuja
- joditabletteja säteilytilanteessa
- muovisäkkejä jätteiden käsittelyyn
- suojapeitteitä koneiden ja laitteiden suojaamiseen
- tiivistämismateriaalia (esim. teippiä)

- säteilymittari
- paristokäyttöisiä radioita ja varaparistoja (suositeltavinta on hankkia RDS-radio, joka aukeaa itsestään hätätiedotuksen tullessa)
- elintarvikkeita ja muita päivittäishyödykkeitä

VAARASTA VAROITTAMINEN

SISÄINEN HÄLYTYS

Kuinka tieto tulipalosta tai muusta uhkaavasta vaarasta saadaan nopeasti kaikille rakennuksessa oleville? Suunnittele sisäinen hälytysjärjestely ja ilmoita kaikille työntekijöille, mihin sisäiseen numeroon (esim. keskus, valvomo, vahtimestari) hätätilanteesta ilmoitetaan. Sisäisen hälytyksen voi tehdä esimerkiksi puhelin-keskus kuuluttamalla, puhelimitse tai henkilöhakulaittein.

Lähetit voivat varmentaa hälytyksen. Palopainikkeesta saa hälytyskellot soimaan. Hälytyksen voi tehdä myös huutamalla.

RAKENNUKSESTA POISTUMINEN

Henkilökunnalla on oltava selvät ohjeet siitä, miten toimitaan, jos rakennuksesta on poistuttava nopeasti. Miten asiakkaat ohjataan turvaan, sammutetaanko työkoneet, otetaanko jotain tärkeää mukaan? Poistu rakennuksesta rappuja pitkin, älä käytä hissiä sähkökatkosten vaaran vuoksi.

Savussa on helpointa ryömiä, sillä lattian rajassa ilma on puhtaampaa ja näkyvyys parempi.

Jos käytävä on savun vallassa, mene toista reittiä. Poistuttaessasi sulje työhuoneen ovet ja ikkunat, jos mahdollista. Pysy kokoontumispaikalla kunnes on selvitetty, ovatko kaikki päässeet ulos. Hätätilanteita varten voit nauhoittaa asiakkaille ja henkilökunnalle ohjeita sisältäviä valmiita kuulutuksia.

"Huomio, huomio, tärkeä kuulutus kaikille asiakkaille ja henkilökunnalle. Rakennuksessa on tulipalon alku. Sammutustöihin on ryhdytty. Kaikkia pyydetään siirtymään varmuuden vuoksi ulos välittömästi. Poistuesanne käyttäkää lähintä varauloskäynniksi merkittyä uloskäytävää.

Hissit eivät turvallisuussyistä ole käytettävissä. Henkilökuntamme opastaa teitä poistumisessa. Noudattakaa ohjeita."

KAASUVAARATILANNE

Väestö hälytetään yleisellä vaaramerkillä, ja toimitaan sen mukaisesti.

Lisäksi: *Jos olet sisätiloissa*

- * ja haistat kaasua, paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi
- * pysyttele yläkerroksissa ja kuuntele radiota kunnes vaara on ohi

Jos olet ulkona, etkä pääse sisälle

- * kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen
- * pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle
- * paina märkä vaate, ruoho, turve tai sammaltuppo suun eteen ja hengitä sen läpi

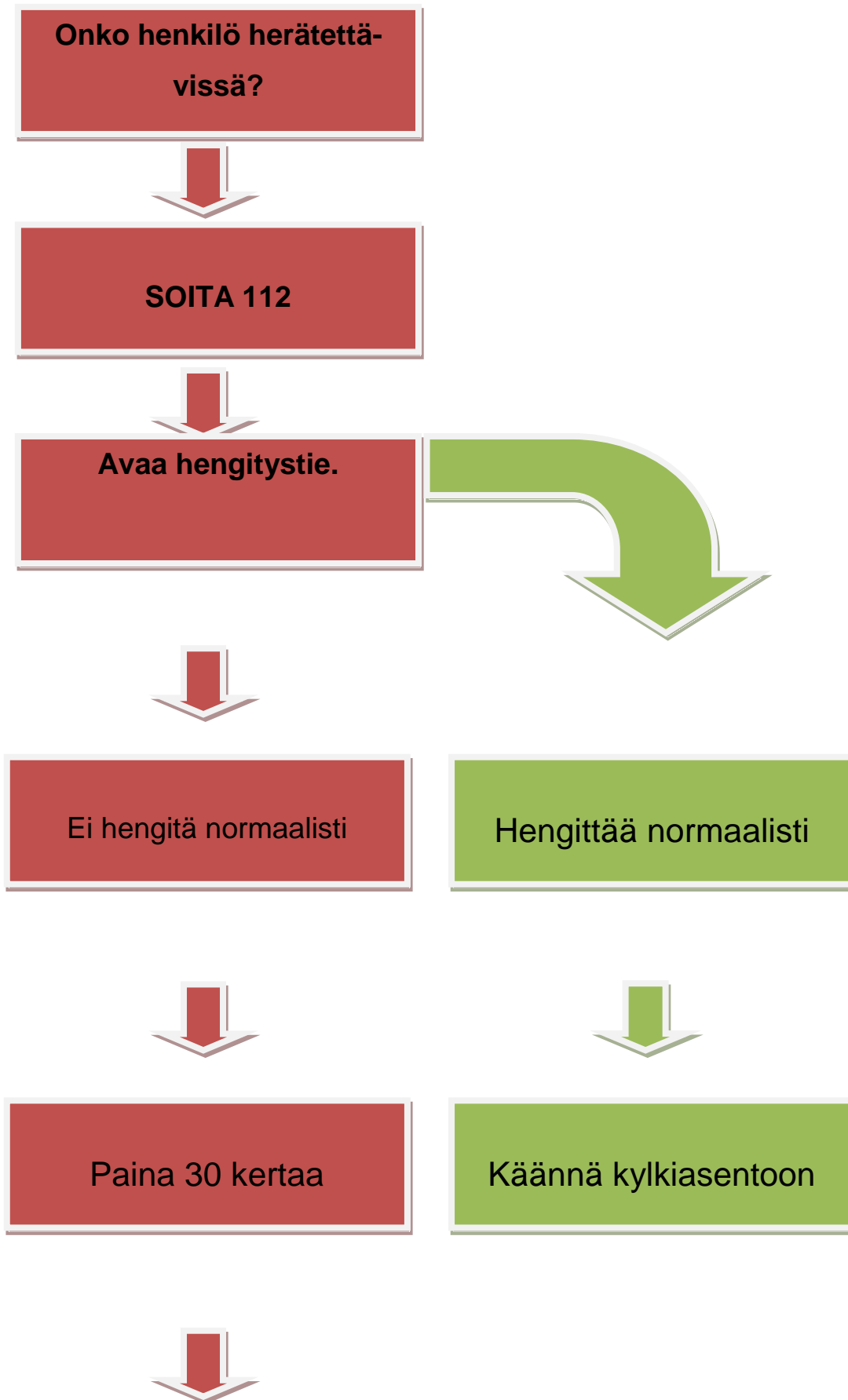
SÄTEILYVAARATILANNE

Radioaktiivinen säteily havaitaan vain mittarilla. Koko maan kattava automaattinen säteilyvalvontaverkko rekisteröi muutokset heti. Pienistäkin muutoksista tiedotetaan viipymättä, säteilyvaarasta välittömästi.

Väestö hälytetään yleisellä vaaramerkillä ja toimitaan sen mukaisesti:

- * **Siirry sisälle** ja sulje tiiviisti ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi. Näin vähennät radioaktiivisten aineiden sisälle pääsyä. Hyvän suojan saat talon keskiosissa ja kellarissa.
- * **Joditabletit** ehkäisevät radioaktiivisen jodin kertymistä kilpirauhaseen. Joditabletteja voit hankkia varmuusvarastoon apteekista. Älä nauti niitä ennen viranomaisten kehotusta. Joditabletit eivät suojaa ulkoiselta säteilyltä tai muilta radioaktiivisilta aineilta.
- * **Suojaa ruoka ja juomavesi** muovipusseihin tai tiiviisiin astioihin. Jääkaappi ja pakastin suojaavat radioaktiiviselta pölyltä. Suljetut säilykkeet ovat riittävän suojattuja.
- * **Ulkona liikkuminen.** Jos on pakko mennä ulos, käytä tiivistä ihon peittävää, helposti puhdistettavaa asua. Jätä vaatteet eteiseen ja peseydy huolella palattuasi. Radioaktiivisten hiukkasten pääsyn keuhkoihin estät käyttämällä hengityssuojainta tai tilapäissuojaimena pyyhettä tai talouspaperia

ELVYTYKSEN TOIMINTAOHJE



Puhalla 2 kertaa



Jatka painelu-
puhalluselvitystä rytmillä

TURVALLISUUSKOULUTUS

Yrityksen häiriötön toiminta perustuu suurelta osin työntekijöiden osaamiseen. Ammattitaitoon kuuluu turvallisuustekijöiden hallinta ja oma-aloitteinen turvallisuutta lisäävien toimintatapojen kehittäminen. Yrityksen turvallisuutta voi kaikkein parhaiten lisätä järjestämällä henkilökunnalle turvallisuuskoulutusta säännöllisesti. Muista, että tekniset turvalaitteetkin toimivat halutulla tavalla vain oikein ja vastuullisesti käytettyinä.

Opasta koko henkilökunta, myös uudet ja tilapäiset työntekijät, tuntemaan työpaikan turvallisuusjärjestelyt ja toimimaan vaaratilanteita varten laadittujen ohjeiden mukaisesti. Henkilökunnan on tunnettava vastuunsa myös asiakkaiden turvallisuudesta. Onnettomuuden ensi minuutteina työntekijöiden on osattava toimia niin, että vahingot jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Harjoitukset pitävät yllä valppautta päivittäisissä toimissa.

PALOTURVALLISUUSKOULUTUS

Järjestä paloturvallisuuskoulutusta koko henkilökunnalle. Kouluttaa voi yrityksen oma turvallisuushenkilöstö, pelastusviranomaiset, pelastusalanliitto tai vakuutusyhtiö. Pelastusviranomaiset ja Pelastusalanliitot järjestävät alkusammutusharjoituksia ja tarvittaessa esimerkiksi yrityskohtaisia poistumisharjoituksia. *Palontorjuntalaitteistojen vastuuhenkilöitä* kouluttavat Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ja pelastusalanliitot. *Tulitöiden turvallisuuskursseja* järjestävät pelastusalanliitot, pelastuslaitokset, aikuiskoulutuskeskukset, ammattiopistot ja suojelualan yritykset.

ENSIAPUKOULUTUS

Järjestä ensiapukoulutukseen vähintään noin viisi prosenttia henkilöstöstä. Taitoja ylläpidetään vähintään hätäensiavun kertauksella 1-3 vuoden välein. Kouluttaa voi työterveyshoitaja, Suomen Punaisen Ristin kouluttaja tai tapaturmavakuutusyhtiö. Huolehdi siitä, että opetus painotetaan aina työpaikan vaarojen ja erityisolosuhteiden, kuten työssä käytettävien kemiallisten aineiden tai työmenetelmien mukaan.

VÄESTÖNSUOJELUKOULUTUS

Väestönsuojan vastuuhenkilöitä (suojan hoitajia) kouluttavat pelastuslaitokset ja pelastusalanliitot. Lähetä turvallisuudesta vastaavat *johtohenkilöt* turvallisuusjohtajien perus- ja jatkokursseille. Niitä järjestävät Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, pelastusalanliitot ja muut turvallisuusalan yhteisöt.

Jokaisen työntekijän on tiedettävä

- Työn vaarat ja turvalliset työtavat.
- Ohjeet rikosten ehkäisemiseksi.
- Ensiapuvälineet, ensiaputaitoiset henkilöt.
- Paloturvallisuus päivittäisissä töissä.
- Alkusammutuskaluston sijainti ja käyttökoulutus ja sammutusharjoitus vähintään kolmen vuoden välein.
- Palo-ovet, paloilmittimet ym. rakenteelliset paloturvallisuusjärjestelyt.
- Kaikki ulos johtavat poistumistiet - poistumisharjoitukset säännöllisesti
- Kokoontumispaikka.
- Rakennuksessa olevien ihmisten hälyttäminen.
- Hätäilmoituksen teko.
- Toiminta tapaturman, sairauskohtauksen, tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa.